

Beh.	5310
09 MAART 2016	
09/03/2016	
	
F16.103414	



Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing

**Ontwerp-programmabegroting 2017
van de
Gemeenschappelijke regeling
Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO)**

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Programma bedrijfsvoering.....	5
Wijziging gemeenschappelijke regeling FUMO	5
Planning en control	5
Financiële uitgangspunten.....	6
Dienstverleningsovereenkomsten	7
HRM-beleid	7
Informatisering en automatisering	8
Administratieve organisatie en interne controle	8
Fraude en frauderisicoanalyse	9
Lasten en baten bedrijfsvoering	10
Nadere toelichting kosten bedrijfsvoering.....	12
Inleiding op de programma's Basistaken en Aanvullende taken.....	19
Doelen	19
Ontwikkelingen	19
Programma Basistaken	22
Vergunningverlening	23
Toezicht en Handhaving	24
Niet inrichtinggebonden basistaken.....	25
Baten en lasten basistaken	27
Programma Aanvullende taken	28
Baten en lasten aanvullende taken	32
Geconsolideerde begroting 2017	34
Geconsolideerde bijdrage per deelnemer	35
Meerjarenbegroting 2017 - 2020	36
Paragrafen	37
Paragraaf bedrijfsvoering.....	37
Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing	37
Paragraaf financiering	40
Paragraaf verbonden partijen	40

Inleiding

Algemeen

Voor u ligt de ontwerpbegroting 2017 van de FUMO. De begrotingen van de FUMO over de jaren 2014 en 2015 hadden nog het karakter van een exploitatiebegroting. Vanaf 2016 zijn de begrotingen opgezet als programmabegroting met drie programma's: bedrijfsvoering, basistaken en aanvullende taken.

De begroting is gebaseerd op de door het algemeen bestuur op 17 december 2015 vastgestelde begroting voor 2016. Bij de opstelling is met name rekening gehouden met de werkelijke uitgaven over 2015.

De inkomstenkant van de begroting, meer in het bijzonder de verdeling van de totale lasten van de begroting over de deelnemers aan de FUMO, is voor de basistaken gebaseerd op het aantal inrichtingen met als peildatum 1 januari 2016.

Om de begroting 2017 tijdig aan het algemeen bestuur ter vaststelling aan te kunnen bieden en rekening houdend met de duur van de zienswijzeperiode, diende de eerste versie van de ontwerpbegroting eind januari 2016 gereed te zijn. De formatie voor het basistakenpakket dient te worden berekend op basis van het aantal inrichtingen dat de deelnemer opgeeft per peildatum 1 januari 2016. Hierdoor is er betrekkelijk weinig tijd geweest om met de deelnemers in overleg treden over de aangeleverde aantallen inrichtingen. Een aantal deelnemers heeft nog geen geactualiseerde lijst aangeleverd. Voor deze deelnemers zijn de aantallen inrichtingen uit de vastgestelde begroting 2016 opgenomen.

De periode tussen de vaststelling van de ontwerpbegroting en de aanbidding van de begroting aan het algemeen bestuur zal gebruikt worden om - waar nodig - tot nadere actualisatie van het aantal inrichtingen te komen. Uiteraard hebben dergelijke aanpassingen effecten op de uiteindelijk aan het algemeen bestuur aan te bieden begroting.

Totale lasten en uurtarief

De ontwerpbegroting 2017 heeft een totale omvang van € 11.290.063. De vastgestelde begroting 2016 sloot op een bedrag van € 11.330.458. De ontwerpbegroting 2017 sluit derhalve € 40.395 lager dan de begroting 2016. De begroting van het bedrijfsplan van juni 2012 sloot op een totaalbedrag van € 11.809.000.

De formatie voor het primaire proces van vergunningverlening, toezicht, handhaving en de specialistische taken is bepaald op 92,70 fte; dat is 0,54 fte lager dan in de vastgestelde begroting 2016. Dit verschil is het resultaat van meer en minder inrichtingen bij verschillende deelnemers, onder andere vanwege de effecten van de 4^e tranche van het Activiteitenbesluit. Op basis van 1.400 productieve uren per fte per jaar leidt deze formatie tot 129.780 geraamde productieve uren, zodat het integrale uurtarief voor 2017 uitkomt op € 86,63. Dit bedrag is inclusief een opslag van € 3,85 voor de dekking van de resterende implementatiekosten. Het tarief is hiermee € 0,36 hoger dan in 2016.

Bij de definitieve vaststelling van de begroting door het algemeen bestuur wordt voldaan aan artikel 29 van de GR FUMO waarin is bepaald dat het algemeen bestuur de uurtarieven voor de basis- en de aanvullende taken vaststelt.

Gedifferentieerde tarieven

In de ontwerpbegroting 2017 zijn - voor het tweede jaar - gedifferentieerde tarieven toegepast voor de aanvullende taken, overeenkomstig de besluiten van het algemeen bestuur van 29 juni 2015.

Flexibele schil

Het aantal medewerkers in vaste dienst van de FUMO voor het primaire proces is in 2016 lager dan de omvang van de begrote formatie in 2017. Hierdoor is het mogelijk een flexibele schil van plm. 6 fte aan te houden, ongeveer 6% van de totale formatie. Deze 6 fte worden niet bezet met medewerkers in vaste dienst van de FUMO, maar tijdelijk ingehuurd. Hierdoor kan beter worden ingespeeld op aanpassingen in de aard van de gevraagde werkzaamheden. Met de extra kosten die gemoeid zijn met inhuur boven de kosten van eigen personeel is rekening gehouden door - conform de werkwijze bij de begroting 2016 - een opslag van 40% toe te passen op de gemiddelde loonkosten per fte.

Implementatielasten

Bij de vaststelling van het systeem van gedifferentieerde tarieven heeft het algemeen bestuur besloten de jaarlijkse lasten als gevolg van de implementatiekosten en de ICT-kosten, conform het bedrijfsplan, als opslag op het tarief apart in beeld te brengen. De totale implementatielasten zijn in het programma bedrijfsvoering opgenomen.

Verdeling kosten over programma's

De personeelskosten voor het primaire proces worden direct in het programma basistaken en het programma aanvullende taken opgenomen naar rato van de omvang van de uit te voeren taken in deze programma's. De verhouding tussen de formatie voor de basistaken en de aanvullende taken is 60,0% voor de basistaken en 40,0% voor de aanvullende taken.

Alle niet direct aan de programma's voor de basis- en de aanvullende taken toe te rekenen kosten worden in het programma bedrijfsvoering opgenomen en vervolgens verdeeld over de programma's basis- en aanvullende taken, in dezelfde verhouding.

Procedure

De tijdplanning voor de vaststelling van de begroting 2017 is als volgt vastgesteld:

- | | |
|--|-----------------|
| • Vaststellen ontwerpbegroting door DB: | 7 maart 2016 |
| • Aanvang zienswijzeperiode: | 8 maart 2016 |
| • Laatste dag inzending zienswijzen: | 17 mei 2016* |
| • Vaststellen reactienota op zienswijzen door DB: | 6 juni 2016 |
| • Verzending begroting en reactienota op zienswijzen aan AB: | 9 juni 2016 |
| • Behandeling begroting door AB: | 30 juni 2016**. |

*In de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen is de zienswijzentermijn verlengd van 6 naar 8 weken. De feitelijke zienwijzetermijn in bovengenoemde planning bedraagt 10 weken.

** Met de vaststelling van de begroting op 30 juni 2016 wordt voldaan aan het bepaalde in artikel 67 van de WGR (uiterlijk datum van vaststelling 15 juli).

Toelichting

Waar nodig worden de bovenbeschreven onderwerpen in de programma's en paragrafen verder toegelicht.

Programma bedrijfsvoering

Op strategisch niveau vormen de Gemeenschappelijke Regeling FUMO en het vigerende bedrijfsplan de kaders voor de bedrijfsvoering van de FUMO. Deze werken door naar het tactisch en operationeel niveau.

Wijziging gemeenschappelijke regeling FUMO

Het algemeen bestuur heeft in 2015 besloten een aantal voorstellen tot wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling FUMO (GR FUMO) ter besluitvorming voor te leggen aan de deelnemers.

De procedure tot wijziging is thans (januari 2016) nog niet bij alle deelnemers afgerond.

De GR FUMO is, na afronding van de bedoelde wijzigingsprocedure, op enkele punten nog in strijd met de nieuwe WGR. Een nieuwe wijzigingsprocedure om te voldoen aan de wet is in voorbereiding.

Planning en control

Planning- en controlcyclus

Centraal in de bedrijfsvoering van de FUMO staat de planning- en controlcyclus. De belangrijkste documenten hierin zijn:

- het bedrijfsplan;
- de programmabegroting en de meerjarenraming;
- de jaarstukken;
- de uitvoeringsprogramma's;
- de voortgangsrapportages over de uitvoering van de begroting: drie keer per jaar (na het eerste kwartaal, na het eerste halfjaar en na het derde kwartaal);
- de voortgangsrapportage per deelnemer over de voortgang van de uitvoering (vier keer per jaar steeds na afloop van het kwartaal);
- maandelijks interne rapportages (onder andere over tijdschrijfgegevens en interne controle).

Bedrijfsplan

In het bedrijfsplan worden de kaders voor de bedrijfsvoering voor vier jaar vastgelegd. Het betreft een dynamisch document dat jaarlijks wordt geactualiseerd en eens in de vier jaar integraal herzien.

Het bedrijfsplan van 2012 is in 2015 integraal herzien. Het herziene bedrijfsplan 2016 - 2019 is in concept gereed. De verwachting is dat het bedrijfsplan in de eerste helft van 2016 aan het algemeen bestuur ter vaststelling wordt aangeboden.

Programmabegroting en meerjarenraming

In deze programmabegroting wordt een geconsolideerde begroting opgenomen (totaalbeeld).

Daarnaast wordt een meerjarenbegroting gepresenteerd.

De paragrafen hebben betrekking op bedrijfsvoering, weerstandsvermogen en risicobeheersing, en financiering.

De ontwerp-begroting wordt door het dagelijks bestuur vastgesteld, waarna deze aan de gemeenteraden, provinciale staten en het algemeen bestuur van het Wetterskip Fryslân aangeboden wordt met de mogelijkheid een zienswijze in te dienen. Het algemeen bestuur stelt de begroting daarna vast.

Jaarstukken

Het algemeen bestuur stelt jaarlijks, op voorstel van het dagelijks bestuur en conform de wettelijke bepalingen, de jaarstukken vast.

Uitvoeringsprogramma's

Jaarlijkse overzichten van de uit te voeren werkzaamheden.

Voortgangsrapportages

Tussentijds rapporteert de FUMO drie keer per jaar over de voortgang van de uitvoering van de begroting aan het dagelijks en algemeen bestuur.

De deelnemers ontvangen na afloop van ieder kwartaal een overzicht van de voortgang van de uit te voeren werkzaamheden.

Financiële uitgangspunten

Tariefstelling

In het bedrijfsplan 2012 is één integraal uurtarief gehanteerd. Dit uurtarief wordt jaarlijks bepaald door vaststelling van de begroting en is berekend door de totale kosten van de FUMO te delen door het aantal productieve uren. Het aantal productieve uren wordt bepaald aan de hand van kengetallen voor basistaken (de zogenaamde Fryske Norm) en opgave van de deelnemers van af te nemen uren aan plustaken. De bijdrage per deelnemer is in deze systematiek alleen afhankelijk van het op die manier berekende aantal uren.

Tariefdifferentiatie

In het bedrijfsplan 2012 was al voorzien dat de toepassing van één integraal tarief in de toekomst aangepast zou gaan worden. FUMO werkt vanaf de begroting 2016 met gedifferentieerde tarieven. Voor de invoering van het systeem van gedifferentieerde tarieven hanteert FUMO de volgende uitgangspunten:

- De gedifferentieerde tarieven worden alleen toegepast voor plustaken en incidentele taken;
- De invoering van de gedifferentieerde tarieven verloopt voor de FUMO budgettair neutraal. De totale bijdrage van alle deelnemers gezamenlijk blijft ten opzichte van de begroting zonder gedifferentieerde tarieven gelijk;
- Er worden 4 tariefgroepen onderscheiden. De tariefindeling wordt gebaseerd op het schaalniveau van de uitvoerende medewerker;
- De jaarlijkse lasten als gevolg van de implementatiekosten en de ICT-kosten worden buiten het tarief gelaten en worden separaat bij de deelnemers in rekening gebracht.

De gedifferentieerde tarieven voor de plustaken zijn gekoppeld aan de producten- en dienstencatalogus. Elk product in de producten- en dienstencatalogus is daarmee in één van de tariefgroepen ingedeeld. Met de invoering van gedifferentieerde tarieven is ook beoogd een positief effect te bereiken voor het inbrengen van meer plustaken in met name de twee lagere tariefgroepen.

Implementatiekosten en het uurtarief

De implementatiekosten van de FUMO (algemeen: € 1.896.583 en ICT € 2.610.782) worden door een opslag op het uurtarief vanaf de start van de FUMO in 2014 gedurende de eerste vijf jaren (voor de ICT-kosten) en gedurende de eerste zes jaren (voor de algemene implementatiekosten) door de deelnemers betaald.

Deze voorgeschoten implementatiekosten zijn een langlopende vordering van de FUMO op de deelnemers.

De implementatiekosten worden met ingang van 2016 apart zichtbaar gemaakt als een opslag op het uurtarief. Dit leidt tot een beter beeld van de structurele en tijdelijke kosten van de FUMO.

De jaarlijkse kosten van rente en aflossing van de implementatiekosten worden verdeeld over de deelnemers op basis van het totaal aantal af te nemen uren voor basis- en plustaken gezamenlijk.

Dienstverleningsovereenkomsten

De FUMO sluit als opdrachtnemer met iedere deelnemer als opdrachtgever afzonderlijk één of meer uitvoeringsovereenkomsten c.q. dienstverleningsovereenkomsten (DVO's). Het model voor deze overeenkomsten is vastgesteld door het dagelijks bestuur. In de DVO's wordt onderscheid gemaakt naar DVO's voor het basistakenpakket en DVO's voor aanvullende taken, de zogenaamde plustaken. Ook voor de incidentele opdrachten en specifieke projecten worden DVO's gesloten.

Het doel van de DVO's is vast te leggen binnen welke kaders de door opdrachtgever opgedragen taken door de FUMO worden uitgevoerd.

De DVO's voor het basistakenpakket worden afgesloten voor onbepaalde tijd. Beëindiging van deze DVO's is uitsluitend mogelijk door uittreding uit de gemeenschappelijke regeling. De looptijd van de DVO's voor de plustaken bedraagt vijf jaar, waarbij deze na die tijd voor onbepaalde tijd wordt voortgezet. Opzegging kan - na de eerste periode van 5 jaar - met een opzegtermijn van één jaar.

Een deelnemer die uittreedt, verplicht zich het personeel dat is belast met de uitvoering van de in de DVO's opgenomen taken, over te nemen. Het algemeen bestuur stelt de omvang van het toe te wijzen personeel en de overige kosten van opzegging vast.

De DVO's voor de incidentele opdrachten en specifieke projecten kennen een kortere looptijd. Deze is afhankelijk van de duur van de uit te voeren taken. Dit kan variëren van enkele maanden tot meer dan een jaar.

HRM-beleid

Rechtspositie

De CAR-UWO en de arbeidsvoorwaardenregeling van de gemeente Leeuwarden zijn van toepassing op de FUMO. Waar nodig treft de FUMO eigen regelingen.

Het sociaal statuut van de FUMO is ingegaan in januari 2014 en heeft een looptijd van 3 jaar of tot het moment dat de FUMO een nieuw Sociaal Statuut heeft vastgesteld. In 2016 worden de voorbereidingen voor de vaststelling van een nieuw Sociaal Statuut voor 2017 en volgende jaren gestart.

Functioneringsgesprekken en eventueel beoordeling

Jaarlijks vindt één functioneringsgesprek met elke medewerker plaats. Het is bedoeld om de communicatie tussen medewerker en leidinggevende te bevorderen, om inzet en motivatie te stimuleren en om de kwaliteit van de producten of diensten waaraan wordt gewerkt te optimaliseren. In specifieke gevallen (o.a. bij voorgenomen plaatsing in een nieuwe functie of bij overgang naar andere schaal) vindt een beoordelingsgesprek plaats.

Vorming en opleiding

De FUMO heeft een opleidingsplan vastgesteld. Het bijbehorende opleidingsprogramma is erop gericht dat de medewerkers blijvend kunnen voldoen aan de aan hen te stellen eisen. Voor de medewerkers in het primaire proces geldt daarnaast specifiek dat ze daarmee ook kunnen voldoen aan de kwaliteitscriteria.

Naast vorming en opleiding op het vakgebied zal de ontwikkeling van de competenties van de individuele medewerker ondersteund worden. De ontwikkeling van de competenties wordt doorgenomen bij de jaarlijkse functioneringsgesprekken en bij beoordelingsgesprekken.

Werving en selectie

De FUMO heeft een procedure voor werving en selectie ontwikkeld. Leidende principes daarbij zijn: sociaal verantwoord, motiverend en kansen biedend.

Arbobeleid

De FUMO draagt zorg voor goede en veilige arbeidsomstandigheden. De dagelijkse verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de leidinggevendenden.

Risico-inventarisatie & -evaluatie

De Arbowet schrijft voor dat er onderzoek wordt gedaan naar de vraag of het werk gevaar kan opleveren voor of schade kan veroorzaken aan de gezondheid van de werknemers. Dit onderzoek heet Risico-inventarisatie & -evaluatie (RI&E). De resultaten van dit onderzoek moeten schriftelijk worden vastgelegd.

Verzuimbeleid en -begeleiding

Het beperken van het ziekteverzuim is een gedeelde verantwoordelijkheid van werkgever en werknemer. Een medewerker is verantwoordelijk voor het zoveel mogelijk beperken van ziekteverzuim. Als de medewerker toch ziek wordt, is deze er zelf verantwoordelijk voor zo snel mogelijk terug te keren en/of mee te werken aan een terugkeer. In voorkomende gevallen vindt er overleg plaats tussen de bedrijfsarts, het bedrijfsmaatschappelijk werk en de betreffende leidinggevende over re-integratie in het sociaal medisch team (SMT).

Klachtenregeling

Klachten van derden over medewerkers van de FUMO kunnen bij de opdrachtgever of bij de FUMO binnenkomen. De klachten kunnen betrekking hebben op de inhoud van de uitgevoerde werkzaamheden of op (de wijze van optreden van) een medewerker. Als een klacht betrekking heeft op de inhoud van de uitgevoerde werkzaamheden vindt overleg plaats tussen de opdrachtgever en de FUMO. Opdrachtgever en FUMO maken onderling afspraken over de afhandeling van de klacht. Het is afhankelijk van de aard van de klacht of de opdrachtgever, als bevoegd gezag, of de FUMO, als verantwoordelijke voor de uitvoering, hierin de regie neemt.

Wanneer de klacht betrekking heeft op de medewerker zelf, neemt de FUMO de klacht in behandeling. De FUMO informeert de opdrachtgever over de afhandeling van de klacht. Dit gebeurt, met het oog op de privacy van de betrokken medewerker, op vertrouwelijke basis.

Informatisering en automatisering

Er is geen specifieke dienstverleningsovereenkomst of 'service level agreement' afgesloten tussen de provincie en de FUMO die de dienstverlening nader duidt omtrent verantwoordelijkheden ten aanzien van interne beheersing. De FUMO heeft vanuit de samenwerkingsafspraken met de provincie Fryslân geen zekerheid over de werking van de IT-controls. Om in deze leemte te voorzien is de provincie gevraagd of de accountant van de provincie een zogenaamd assurancerapport kan afgeven over de interne beheersing van de provincie.

Administratieve organisatie en interne controle

De FUMO heeft in de eerste periode van haar bestaan geen prioriteit kunnen geven aan het uitvoeren van separate interne controles en audits. In 2015 is een eerste stap gezet om deze taken wel uit te voeren. Zo is er op het gebied van interne controle een aantal controlemaatregelen genomen:

- controle op P&O mutaties en declaraties door afdeling P&O van de provincie;
- controle op inkoopfacturen;
- controle op debiteuren en herinneringen;
- controle op rittenadministratie en brandstofverbruik van leaseauto's.

Ten aanzien van de urenadministratie worden periodiek overzichten gemaakt ten behoeve van het management. De interne controle op de urenregistratie moet nog verder worden ontwikkeld. In het programma van eisen voor de aanbesteding van het nieuw aan te schaffen VTH-systeem zijn hiervoor ook randvoorwaarden geformuleerd.

In 2015 is gestart met de uitvoering van interne audits. Op basis van het vastgestelde "plan van aanpak interne audit" worden audits uitgevoerd met als doel: eenduidige procesafspraken voor het primaire proces die vastgelegd worden in een digitaal kwaliteitshandboek.

In 2015 zijn 6 interne audits gehouden op de meest voorkomende procedures. Thans wordt gewerkt aan de verbetering van deze procedures op grond van de uit de intern audits afgeleide aanbevelingen.

Fraude en frauderisicoanalyse

Er moet een frauderisicoanalyse voor aanvang van de jaarrekeningcontrole worden opgesteld, waarbij op bestuursniveau is nagedacht over mogelijke risicogebieden en, indien reeds aanwezig, de bijbehorende interne beheersingsmaatregelen.

Lasten en baten bedrijfsvoering

De uitgaven van het programma bedrijfsvoering bestaan uit alle kosten die niet direct toe te rekenen zijn aan de programma's basistaken en aanvullende taken. Dit betreft alle kosten van de FUMO met uitzondering van de loonkosten van de primaire formatie. De inkomsten van het programma bedrijfsvoering zijn de aan de programma's basis- en aanvullende taken doorberekende kosten en de aan de deelnemers in rekening gebrachte opslag voor de implementatiekosten.

Lasten	Begroting 2017	Begroting 2016
Loonkosten bedrijfsvoering en management		
Salarissen en sociale lasten	€ 1.235.654	€ 1.116.440
Dienstverleningsovereenkomst provincie	€ 971.257	€ 953.147
Detachering Wetterskip	€ 28.000	€ 56.000
<i>Totaal</i>	€ 2.234.911	€ 2.125.587
Overige personeelskosten		
Vorming en opleiding	€ 156.270	€ 152.612
Secundaire arbeidsvoorwaarden	€ 50.785	€ 76.309
Inhuur vervangend personeel	€ 234.405	€ 228.918
Reiskosten woon-werk	€ 125.999	€ 110.000
Reis- en verblijfskosten	€ 6.500	€ 6.500
Budget OR	€ 5.000	€ 5.000
Productieverlies OR	€ 81.762	€ 81.762
Dienstkleding en beschermingsmiddelen	€ 7.000	€ 7.000
Consignatieregeling piket	€ 20.000	€ 20.000
<i>Totaal</i>	€ 662.720	€ 688.057
Kapitaallasten		
Meetapparatuur	€ 25.000	€ 38.500
Aanpassingen kantoor Grou	€ 23.161	€ 23.590
<i>Totaal</i>	€ 48.161	€ 62.090
Wagenpark	€ 115.000	€ 140.000
Huisvestingslasten		
Huur	€ 337.799	€ 331.500
Energie- en servicekosten	€ 45.000	€ 55.000
Schoonmaakkosten	€ 49.931	€ 49.000
Overige huisvestingskosten	€ 193.610	€ 205.000
<i>Totaal</i>	€ 626.340	€ 640.500
Administratiekosten		
Accountantskosten	€ 25.000	€ 25.000
Bureaunkosten	€ 10.000	€ 15.000
<i>Totaal</i>	€ 35.000	€ 40.000
Onderhoudskosten ICT		
Licenties VTH-systeem	€ 239.300	€ 339.300
Overige licenties	€ 81.700	€ 105.100
<i>Totaal</i>	€ 321.000	€ 444.400

Overige kosten		
Abonnementen	€ 45.000	€ 42.000
Telefoonskosten	€ 5.000	€ 5.000
Verzekeringen	€ 15.000	€ 15.000
Drukwerk	€ 7.500	€ 7.500
Representatiekosten	€ 7.500	€ 7.500
<i>Totaal</i>	€ 80.500	€ 77.000
Onvoorzien	€ 65.000	€ 90.000
Implementatiekosten		
ICT	€ 297.948	€ 303.678
Algemene implementatiekosten	€ 201.142	€ 204.938
<i>Totaal</i>	€ 499.090	€ 508.616
Totale lasten	€ 4.712.221	€ 4.816.291
Baten		
Doorberekende kosten programma basistaken, exclusief implementatiekosten	€ 2.526.970	€ 2.611.216
Doorberekende kosten programma aanvullende taken	€ 1.686.161	€ 1.696.459
Opslag implementatiekosten en verdeling per deelnemer:	€ 499.090	€ 508.616
Gemeente Achtkarspelen	€ 8.018	€ 8.307
Gemeente Ameland	€ 1.724	€ 1.746
Gemeente Dantumadiel	€ 5.403	€ 5.474
Gemeente Dongeradeel	€ 5.899	€ 6.254
Gemeente Ferwerderadiel	€ 9.374	€ 9.698
Gemeente Franekeradeel	€ 16.725	€ 16.502
Gemeente De Fryske Marren	€ 17.199	€ 17.425
Gemeente Harlingen	€ 18.799	€ 19.114
Gemeente Heerenveen	€ 10.224	€ 10.862
Gemeente Het Bildt	€ 2.739	€ 2.658
Gemeente Kollumerland	€ 2.945	€ 2.984
Gemeente Leeuwarden	€ 15.684	€ 17.216
Gemeente Leeuwarderadeel	€ 5.128	€ 5.363
Gemeente Littenseradiel	€ 3.546	€ 3.923
Gemeente Menameradiel	€ 3.808	€ 4.136
Gemeente Opsterland	€ 8.840	€ 8.456
Gemeente Ooststellingwerf	€ 6.484	€ 7.259
Gemeente Schiermonnikoog	€ 1.019	€ 1.032
Gemeente Smallingerland	€ 11.282	€ 11.431
Gemeente Súdwest-Fryslân	€ 13.949	€ 17.139
Gemeente Terschelling	€ 17.650	€ 17.975
Gemeente Tytsjerksteradiel	€ 8.893	€ 9.195
Gemeente Vlieland	€ 2.168	€ 2.197
Gemeente Weststellingwerf	€ 8.746	€ 9.223
Provincie Fryslân	€ 266.296	€ 268.120
Externe Veiligheid	€ 15.882	€ 14.026
Brikstaken (onverdeeld)	€ 10.756	€ 10.901
Totaal baten	€ 4.712.221	€ 4.816.291

Nadere toelichting kosten bedrijfsvoering**Personeelskosten 2017**

De personeelskosten zijn gebaseerd op de werkelijke loonkosten voor alle individuele medewerkers. In deze berekening is rekening gehouden met de te verwachten cao-effecten voor 2017, alsmede een stijging van het werkgeversdeel van de pensioenpremies.

Personeelskosten bedrijfsvoering, inclusief management*Norm voor de formatie voor de overhead*

In het bedrijfsplan van 2012 is het volgende bepaald ten aanzien van de omvang van de formatie voor de overhead: "Voor de omvang van de overhead van de FUMO wordt uitgegaan van 24% van de totale omvang van de formatie van de FUMO. Deze omvang is kleiner dan wat gebruikelijk is binnen overheidsorganisaties, maar passend voor een uitvoeringsorganisatie als de FUMO." Op basis van de formatie in de begroting voor 2017 betekent dit een formatie voor de overhead van circa 29 fte. De feitelijk formatie voor de overhead van de FUMO bedraagt in de begroting 2017 23 fte; derhalve 6 fte lager dan in het bedrijfsplan gecalculleerd.

Hieronder wordt de bezetting van deze 23 fte verder toegelicht.

Contracten voor dienstverlening met de provincie Fryslân en de gemeente Leeuwarden

De FUMO heeft voor delen van de uitvoering van de bedrijfsvoeringstaken en overhead inbestedingscontracten gesloten met de provincie Fryslân en de gemeente Leeuwarden.

Provincie Fryslân

De FUMO heeft er voor gekozen een aanzienlijk deel van de ondersteunende werkzaamheden bij de provincie Fryslân onder te brengen. Voor een zeer beperkt aantal functies is besloten deze binnen de eigen organisatie te vervullen. Met de provincie is voor deze ondersteuning een dienstverleningsovereenkomst gesloten, met een bijbehorende producten- en dienstencatalogus. De overeenkomst is aangegaan voor een periode van 5 jaar, ingaande 2014, met de mogelijkheid tot verlenging. In deze catalogus wordt beschreven welke diensten op de terreinen Financiën, Informatisering en Automatisering (I&A), Documentatie en Informatiebeheer (DIM) en Personeel en Organisatie (P&O) door de provincie worden uitgevoerd voor de FUMO. Op grond van de met de provincie gesloten overeenkomst wordt het contractbedrag jaarlijks aangepast.

De dienstverleningsovereenkomst is in 2015 geëvalueerd. De FUMO is tevreden over de wijze van dienstverlening. Over enkele aandachtspunten, zoals de performance van de ICT-systemen, zijn afspraken gemaakt.

De totale kosten voor de dienstverlening die de provincie voor de FUMO gaat uitvoeren bedragen in 2017 € 971.257; dat is € 18.110 hoger dan in de begroting 2016.

De stijging is als volgt te verklaren. Op grond van de met de provincie gesloten overeenkomst wordt het contractbedrag jaarlijks aangepast. Het indexpercentage voor 2017 is bepaald op 1,9%. Binnen de begrotingspost van € 971.257 is met ingang van 2016 een stelpost van € 10.000 opgenomen voor in het begrotingsjaar te verwachten extra kosten, met name van hardware. Hiermee kunnen de FUMO en de provincie sneller inspelen op noodzakelijke uitgaven. De post onvoorzien van de FUMO is vanaf de begroting 2016 met hetzelfde bedrag verlaagd, zodat deze aanpassing budgettair neutraal heeft plaatsgevonden.

Gemeente Leeuwarden

Het kantoor van de FUMO wordt gehuurd van de gemeente Leeuwarden. Het huurbedrag wordt jaarlijks geïndexeerd (CPI-index). Voor 2017 wordt rekening gehouden met een stijging van 1,9%. De overeenkomst met de gemeente Leeuwarden omvat tevens de facilitaire dienstverlening (waaronder de functie van huismeester), schoonmaak, koffie- en theevoorziening, beveiliging, kantoorartikelen en overige kosten. De kosten van energie- en waterverbruik, de servicekosten voor technische installaties en het onderhoud van meubilair vallen buiten dit contract.

Recapitulatie

De huidige formatieve bezetting voor de overhead wordt voor 2017 als volgt geraamd:

Intern FUMO:

- algemeen directeur (1 fte)
- adjunct-directeur die tevens de functie van afdelingshoofd "Specialistisch Advies" vervult (1fte)
- afdelingshoofd "Toezicht en Handhaving" (1 fte)
- afdelingshoofd "Toetsing en Vergunningverlening" (1 fte)
- concerncontroller (1 fte)
- financieel controller (1 fte)
- strategisch adviseur (1 fte)
- bedrijfskundig adviseur (1 fte)
- functioneel beheerder ICT (1 fte)
- communicatieadviseur (1 fte)
- secretaresse (2 fte)
- bestuursondersteuner (0,5 fte)
- medewerker financiën/archief (1 fte)

Total = 13,5 fte.

Met ingang van 2017 worden twee functies, die tot nu toe werden gerekend onder de primaire formatie, overgeheveld naar de formatie voor overhead. Het betreft de functie van accountmanager en de functie van kwaliteitsmedewerker. Omdat beide functies gerekend worden tot de primaire formatie wordt er in de begroting rekening gehouden met 1.400 productieve uren per fte per jaar ten behoeve van werkzaamheden in het primaire proces, terwijl deze functionarissen uit de aard van hun functie geen uren kunnen schrijven op basis- of plustaken. Deze verschuiving leidt er toe dat het aantal productieve uren in 2017 met 2.800 kan toenemen en dat de lasten van de overhead met 2 fte toenemen.

Gemeente Leeuwarden:

Huismeesterschap: 2 fte;

Schoonmaak, koffie- en theeversprekking beveiliging en managementkosten: 1 fte.

Provincie Fryslân:

Dienstverleningsovereenkomst voor financiën, (I&A), (DIM) en (P&O): plm. 4,5 fte.

De formatie voor overhead in voor 2017 geraamd op: 23 fte. Daarmee is de feitelijke bezetting 6, 29 fte lager dan de norm in het bedrijfsplan. In percentage van de totale formatie uitgedrukt is de bezetting dan 19,9% in plaats 24%. De FUMO gaat uit van een noodzakelijke bezetting en niet van een rekenkundig bepaalde formatie.

De totale kosten voor de 15,5 fte eigen formatie voor overhead is in de begroting 2017 geraamd op

€ 1.235.654; een stijging van € 119.214 ten opzichte van de begroting 2016.

Overige Personeelskosten

In de begroting 2017 zijn de volgende kostenposten, overeenkomstig de uitgangspunten van het bedrijfsplan, opgenomen:

- vorming en opleiding: 2% van de loonsom;
- secundaire arbeidsvoorwaarden: 0,65% van de loonsom. In de voorgaande begrotingen was steeds 1% van de loonsom opgenomen; conform bedrijfsplan. Thans is dit percentage op grond van het uitgavenpatroon in de afgelopen twee jaar op 0,65% vastgesteld;
- inhuur vervangend personeel (binnen formatie): 3% van de loonsom.

Op basis van de nu begrote personeelskosten (primaire proces, management, bedrijfsvoering) zijn hiervoor in de begroting thans de volgende bedragen opgenomen:

- vorming en opleiding € 156.270
- secundaire arbeidsvoorwaarden € 25.785
- inhuur vervangend personeel € 234.405

Deze posten gezamenlijk zijn € 41.377 lager dan in de begroting 2016.

- reiskosten woon-werkverkeer: € 125.999

In het vastgestelde sociaal statuut voor de FUMO is in hoofdstuk VI onder E bepaald dat iedereen die in dienst treedt van de FUMO een reiskostenvergoeding woon-werkverkeer krijgt. Deze vergoeding bedraagt bij het gebruik van het openbaar vervoer 75% van de abonnementskosten.

Bij ander vervoer bedraagt de vergoeding € 0,12 per te reizen kilometer. De vergoedingen worden gegeven tot een maximale reisafstand van 60 kilometer enkele reis.

In de begroting 2015 was een bedrag opgenomen van € 150.000. Op basis van de uitgaven in 2014 werd in de begroting 2016 € 110.000 begroot; een verlaging van € 40.000. Op grond van de cijfers over 2015 moet worden geconstateerd dat deze verlaging deels teruggedraaid moet worden.

- reis- en verblijfskosten € 6.500

Hier worden de kosten van dienstreizen en verblijfskosten tijdens de dienst opgenomen. Het budget is ongewijzigd ten opzichte van de begroting 2016.

- werkbudget ondernemingsraad € 5.000

Om de ondernemingsraad in staat te stellen haar taken goed uit te kunnen voeren, wordt een werkbudget begroot van € 5.000. Hiervan kunnen onder andere onderzoekskosten worden bestreden, alsmede reis- en verblijfskosten in verband met scholing e.d. Scholingskosten voor de leden van de ondernemingsraad worden ten laste gebracht van de post scholing en vorming. Het budget is ongewijzigd ten opzichte van de begroting 2016.

- productieverlies OR-leden € 81.762

De ondernemingsraad van de FUMO bestaat uit 7 leden. In artikel 18 van de Wet op de Ondernemingsraden zijn bepalingen opgenomen over "vrijgestelde tijd en scholingsrechten".

Voor de vrijgestelde tijd wordt uitgegaan van het in artikel 18 opgenomen (minimum) aantal uren van 60 per lid. In de WOR wordt ook het een en ander bepaald over de scholingsbehoefte.

Op basis daarvan wordt uitgegaan van 5 scholingsdagen ad 8 uur = 40 uur x 7 = 280 uur.

In de loop van 2014 is een "Faciliteitenregeling OR" opgesteld. In deze regeling is het in artikel 18 van de WOR het minimumaantal uren voor de leden bepaald op 636. In totaal gaat het om 916 improductieve uren, die gecompenseerd moeten worden. Het budget is ongewijzigd ten opzichte van de begroting 2016.

- dienstkleding en persoonlijke beschermingsmiddelen € 7.000

Het budget is ongewijzigd ten opzichte van de begroting 2016.

De totale begrotingspost voor overige personeelskosten bedraagt € 662.720. Dat is € 25.378 lager dan in de begroting 2016.

Kapitaallasten

Meetapparatuur

In de begroting van het bedrijfsplan van 12 juni 2012 is onder de post kapitaallasten voor meetapparatuur een kapitaallast van € 100.000 opgenomen. Deze last kwam overeen met een investeringsbedrag van € 416.665 (afschrijving over 5 jaar tegen een rente van 4%).

Dit bedrag is in de begroting 2015 en 2016 al neerwaarts bijgesteld naar € 38.500, gebaseerd op een gemiddeld jaarlijks investeringsbedrag van € 35.000. Rekening houdend met 2% rente en een afschrijvingstermijn van 10 jaar werden de lasten per jaar op € 38.500 geraamd. Ook deze raming lijkt aan de hoge kant. Het bedrag wordt voor 2017 vastgesteld op € 25.000; een verlaging met € 13.500 ten opzicht van de begroting 2016.

Aanpassingen kantoor FUMO

In de begroting 2017 zijn kapitaallasten opgenomen die betrekking hebben tot aanpassingen in 2014 aan het kantoor van de FUMO. Het investeringsbedrag is € 128.670. Rekening houdend met een afschrijvingstermijn van 6 jaar (de termijn van het huurcontract bedraagt 5 jaar met de mogelijkheid van verlenging met telkens een jaar) en een rente van 2% bedraagt de kapitaallast in 2017 € 23.161; dit is een verlaging van de post met € 429

Wagenpark

In het bedrijfsplan 2012 - en in aansluiting daarop in de begrotingen 2014 en 2015 - is voor de kosten van het wagenpark een post van € 270.000 opgenomen. Deze post is in de begroting 2016, op grond van de werkelijke uitgaven, al teruggebracht naar € 140.000.

Thans kan de post voor 2017 andermaal worden verlaagd; nu met € 25.000 naar € 115.000. Deze verlaging is mogelijk vanwege de uitkomsten van de Europese aanbesteding voor de lease van dienstauto's. De FUMO heeft er voor gekozen in het begin te werken met short-leasecontracten om zo flexibiliteit te houden in de uiteindelijke omvang van de lease. Thans is het gebruik beter uitgekristalliseerd en kunnen langere contracten worden gesloten tegen lagere kosten.

Huisvestingskosten

Huur

Het kantoor van de FUMO wordt gehuurd van de gemeente Leeuwarden. De huur wordt jaarlijks verhoogd met de CPI-index. Uitgegaan wordt van een stijging van 1,9%. Begroot wordt een bedrag van € 337.799; dat is € 6.298 hoger dan in de begroting 2016.

Energie- en servicekosten

Op basis van de uitgaven van 2015 kan deze post ten opzichte van de begroting 2016 met € 10.000 worden verlaagd. Dit komt voor een belangrijk deel door de effecten van een nieuw contract met waterleverancier Vitens.

Schoonmaakkosten

Het in de begroting 2016 opgenomen bedrag wordt met 1,9% (de diensten worden afgenomen van de gemeente Leeuwarden) verhoogd tot € 49.931; een stijging van € 931.

Overige huisvestingskosten

In deze post zijn onder andere de kosten van het contract met de gemeente Leeuwarden betreffende facilitaire dienstverlening opgenomen, zoals de kosten van 2 fte huismeesters, koffie- en theevoorziening, beveiliging en overige huisvestingskosten. Daarnaast zijn hierin ondergebracht de kosten van terreinonderhoud en gladheidsbestrijding. Het in de begroting 2016 opgenomen bedrag ad € 205.000 wordt met € 11.390 verlaagd naar € 193.610.

Administratiekosten*Accountantskosten*

Op basis van de met Deloitte gesloten overeenkomst wordt deze post geraamd op € 25.000 gelijk aan de begroting 2016.

Bureaunkosten

Op basis van de uitgaven van 2015 dient deze post ad € 15.000 ongewijzigd te worden gehandhaafd.

Onderhoudskosten ICT*Licenties VTH-applicatie*

De huidige in gebruik zijnde applicatie voor vergunningverlening, toezicht en handhaving (de VTH-applicatie, gebaseerd op Powerforms van Genetics) is vóór de totstandkoming van de FUMO in 2013 als tijdelijke voorziening aangeschaft. Er heeft toen geen Europese aanbesteding plaatsgevonden. Daardoor dient deze verplichte Europese aanbesteding thans plaats te vinden. Het aanbestedingstraject is in 2015 gestart. De verwachting is dat de gunning eind maart 2016 zal plaatsvinden. Hoewel de aanbesteding dus niet is afgerond, kan op grond van de inschrijvingen thans al wel met een forse verlaging van de kosten rekening gehouden worden. Het in de begroting 2016 opgenomen bedrag ad € 339.300 wordt voor 2017 met € 100.000 verlaagd.

De kosten van de aanbestedingsprocedure zelf worden ten laste gebracht van het ICT-implementatiebudget. Dat geldt ook voor "dubbele lasten" in 2016 als gevolg van het nog in werking hebben van Powerforms als de nieuwe applicatie ook in werking moet zijn en de kosten van invoering.

Op basis van de Archiefwet dient de opdrachtgever een archief bij te houden van vergunningen, zoals vergunningaanvragen en beschikkingen. Dit kunnen of alleen digitale of papieren en digitale dossiers zijn. Met de nieuwe VTH-applicatie zet FUMO in op een digitale archivering van stukken in haar zaakstelsel, waarbij een goede informatie-uitwisseling op zaak(dossier)niveau is geborgd met de deelnemers en partners op het gebied van VTH.

In het kader van het digitaal werken is een besluit tot vervanging (substitutie) in voorbereiding. Dit geldt voor zowel te bewaren als te vernietigen archiefbescheiden.

Overige licenties

De post "overige licenties", waarvoor in de begroting 2016 een bedrag is opgenomen van € 105.100, ondergaat een aantal mutaties:

- als gevolg van de aanbesteding van het VTH-systeem kunnen de in de begroting 2016 geraamde kosten voor dataopslag van digitale dossiers (€ 20.200) en de kosten van de webportal € 28.000 vervallen, aangezien deze kosten thans zijn opgenomen binnen de licentiekosten van het nieuwe VTH-systeem.
- steeds meer omgevingsdiensten werken ten behoeve van een efficiënte uitvoering van controles met een digitaal checklistsysteem. Ook een aantal Friese gemeenten werken met een dergelijk systeem. Op basis van een eerste beoordeling gaat de voorkeur uit naar "Digitale Checklisten". In de loop van 2016 zal de definitieve keuze worden bepaald en de met de invoering gestart.

Uitgegaan wordt van plm. 40 licenties. De structurele kosten hiervan bedragen € 30.000. De invoeringskosten ad plm. € 7.000 worden ten laste gebracht van de ICT-implementatiekosten.

- de licentiekosten voor dStyle (documentcreatie en huisstijl) (€5.200) zijn inbegrepen in de dienstverlening van de provincie.

Deze mutaties leiden tot de volgende kosten voor 2017:

• Licentiekosten Geomilieu (DGMR)	€ 10.100
• Sesomonline	€ 25.000
• Carola	€ 500
• Safeti	€ 1.000
• Inspectiew	€ 10.000
• HR21	€ 5.100
• Systeem digitale checklist	€ 30.000
Totaal	€ 81.700

Ten opzichte van de begroting 2016 een verlaging van € 23.400.

Overige kosten

Abonnementen

Op basis van de uitgaven van 2014 en de eerste helft van 2015 werd deze post voor 2016 geraamd op € 42.000. Deze verlaging met € 15.500 ten opzichte van 2015 is, gelet op de uitgaven over 2015, iets te optimistisch geweest. De post dient met € 3.000 te worden verhoogd naar € 45.000.

Telefoonkosten

De raming blijft ongewijzigd ten opzichte van 2016: € 5.000.

Verzekeringen

De kosten van (aansprakelijkheids)verzekeringen blijven ongewijzigd ten opzichte van 2016: € 15.000.

Drukwerk

De raming blijft ongewijzigd ten opzichte van 2016: € 7.500.

Representatie

De raming blijft ongewijzigd ten opzichte van 2016: € 7.500.

Onvoorzien

De raming kan ten opzichte van 2016 met € 25.000 worden verlaagd naar € 65.000.

Implementatiekosten

De implementatiekosten van de FUMO zijn eenmalige kosten die aan de implementatie van de FUMO zijn gerelateerd. Deze kosten zijn in de voorbereidende fase voorgefinancierd door de provincie. Inmiddels heeft terugbetaling plaatsgevonden.

De begrote uitgaven voor de algemene implementatiekosten bedragen € 1.896.583. De begrote uitgaven voor de ICT-implementatie bedragen € 2.610.782.

De totale implementatiekosten zijn als een langlopende vordering van FUMO op de deelnemers op de balans van de FUMO opgenomen. Terugbetaling door de deelnemers vindt plaats via een opslag op het tarief gedurende de eerste vijf jaren (voor de ICT-kosten) en gedurende de eerste zes jaren (voor de implementatiekosten).

Het algemeen bestuur heeft in haar vergadering van 29 juni 2015 besloten het batig saldo over 2014 ad € 1.205.000 niet als weerstandsvermogen bij de FUMO beschikbaar te houden, maar aan te

wenden voor de verlaging van deze langlopende vordering. Deze verlaging is verwerkt in de begroting 2016 en werkt door in de begroting 2017.

	2016	2017	2018	2019
Algemeen	189.757	189.757	189.757	189.757
Rente 2%	15.181	11.385	7.590	3.795
Jaarlast	204.938	201.142	197.347	193.552
ICT	286.489	286.489	286.489	
Rente 2%	17.189	11.460	5.730	
	303.678	297.948	292.218	
Aflossing	476.246	476.246	476.246	189.757
Rente	32.370	22.845	13.320	3.795
Totaal	508.616	499.091	489.566	193.552

Resumerend worden de implementatiekosten in 2017 geraamd op € 297.948 voor ICT en € 201.142 voor de algemene implementatiekosten. Gezamenlijk is het begrote bedrag € 9.526 lager dan in de begroting 2016.

Specifieke activiteiten in 2017 binnen het programma Bedrijfsvoering:

- Jaarlijkse actualisatie bedrijfsplan.
- Opstellen programmabegroting 2018 en de meerjarenraming 2018 – 2021.
- Opstellen jaarstukken 2016.
- Opstellen drie voortgangsrapportages over de uitvoering van de begroting.
- Vier kwartaalvoortgangsrapportages per deelnemer over de voortgang van de uitvoering van de werkzaamheden.
- Maandelijkse interne rapportages (tijdschrijfgegevens en interne controle).
- Nieuw sociaal statuut.
- Opleidingsprogramma uitvoeren.
- Uitvoeren plan van aanpak Risico-inventarisatie & -evaluatie.
- Evaluatie (jaarlijks) van de dienstverleningsovereenkomsten met de provincie Fryslân en de gemeente Leeuwarden.
- Programma interne audits 2017 vaststellen en uitvoeren.
- Vaststellen normenkader.

Inleiding op de programma's Basistaken en Aanvullende taken

Het takenpakket van de FUMO voor VTH bestaat uit de volgende onderdelen:

- Basistaken;
- Aanvullende taken (inclusief incidentele taken).

Doelen

- Uitvoering geven aan wettelijke taken, waarbij rekening gehouden wordt met geldende regelgeving en beleidskaders. Per deelnemer kan het beleid verschillen.
- Het op professionele wijze leveren van hoogwaardige diensten en producten aan onze deelnemers tegen een goede prijs-kwaliteitverhouding, waarbij er sprake is van verder toenemende productie.
- Het actief volgen van ontwikkelingen binnen de verschillende taakonderdelen en deze vertalen naar producten en diensten voor de deelnemers. Dit omvat de ontwikkeling op gebied van beleid- en regelgeving, inhoud, technieken en methoden.
- Met inbreng van de Friese kennis en ervaring een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van beleid en regelgeving op lokaal, regionaal en landelijk niveau.

Ontwikkelingen

Verandering in regelgeving

Het wetsvoorstel Omgevingswet zal naar verwachting eind 2018 in werking treden. Het wetsvoorstel en bijbehorende uitvoeringsregelgeving is in ontwikkeling. De FUMO volgt deze ontwikkelingen en draagt daar op onderdelen aan bij. In 2017 bereidt de FUMO zich voor op de implementatie van de nieuwe wet, zodat de organisatie tijdig gereed is voor de uitvoering van taken onder de Omgevingswet. Hiervoor zal worden samengewerkt met de deelnemers en andere omgevingsdiensten.

Vierde tranche Activiteitenbesluit

Met ingang van 1 januari 2016 is het Activiteitenbesluit milieubeheer gewijzigd. Evenals bij eerdere wijzigingen is ook in de vierde tranche sprake van een verschuiving van vergunningplichtige naar meldingplichtige bedrijven en vallen meer activiteiten onder algemene regels. In 2016 inventariseert de FUMO voor welke bedrijven het nodig is om maatwerkvoorschriften toe te passen. Hiervoor geldt een overgangstermijn van drie jaar tot 1 januari 2019. Op basis van deze inventarisatie zal de omzetting naar maatwerkvoorschriften in 2017 en 2018 gefaseerd worden uitgevoerd.

AMvB Aanwijzing basistaken omgevingsdienst

Op 9 december 2015 heeft de Eerste Kamer ingestemd met de wijziging van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (verbetering vergunningverlening, toezicht en handhaving). In het vierde lid van artikel 5.3 is bepaald dat bij algemene maatregel van bestuur (AMvB) de taken worden aangewezen die in ieder geval door een omgevingsdienst uitgevoerd moeten worden.

Ten tijde van het opstellen van deze ontwerpbegroting is deze AMvB in voorbereiding en zal naar verwachting met ingang van 1 januari 2017 in werking treden. Op basis van de conceptversie van de AMvB is de verwachting dat gemeenten meer taken in FUMO-verband moeten laten uitvoeren. Het is de bedoeling in het voorjaar 2016 in overleg te treden met de deelnemers over de gevolgen van de invoering van de AMvB.

Bij het opstellen van deze ontwerpbegroting is er nog geen zekerheid over de omvang van de uitbreiding van het basistakenpakket op grond van de AMvB.

Het is denkbaar dat de effecten van de AMvB bekend zijn vóór de vaststelling van de begroting 2017 door het algemeen bestuur in juni 2016. Het algemeen bestuur kan de effecten dan alsnog verwerken in de vast te stellen begroting 2017. Indien de effecten van de AMvB niet voor de vaststelling van de

begroting 2017 bekend zijn en wel substantieel zijn voor de omvang van de begroting van de FUMO en de bijdrage van de afzonderlijke deelnemers, dan is het onvermijdelijk dat de begroting voor dit onderdeel wordt gewijzigd, daar anders de FUMO, bij de uitvoering van deze taken, onrechtmatige uitgaven zou gaan doen. Conform de GR FUMO is de procedure voor de vaststelling van een dergelijke begrotingswijziging, dezelfde als voor een "normale" begroting. Dit betekent vaststelling van de ontwerp-wijziging van de begroting 2017 door het dagelijks bestuur, het doorlopen van de gebruikelijke zienswijzeprocedure en daarna vaststelling van de wijziging van de begroting door het algemeen bestuur.

Beleidskaders

Producten en diensten worden uitgevoerd met inachtneming van provinciale en gemeentelijke beleidskaders. De FUMO zal als uitvoeringsorganisatie daar rekening mee houden. Daarvoor is het noodzakelijk dat de FUMO over actuele beleidsdocumenten beschikt. Het draagt bij aan een efficiënte taakuitvoering om de verschillen in beleid daar waar mogelijk te verkleinen. Dit vergt overleg en afstemming tussen de deelnemers in gremia als het (ambtelijke en bestuurlijk) VTH-overleg en het Opdrachtgeversoverleg. Meer uniformiteit in beleid bevordert een gelijk speelveld voor het Fries bedrijfsleven.

BRIKS-taken

BRIKS staat voor bouwen, reclame, inritvergunning, kappen en slopen.

De Brikstaken ten aanzien van de provinciale inrichtingen en ex-provinciale inrichtingen (vvgb-inrichtingen; verklaring van geen bedenkingen) vallen onder het basistakenpakket, maar voor deze werkzaamheden is geen aparte norm vastgesteld. Deze werkzaamheden worden grotendeels door de FUMO uitgevoerd en een klein deel door de gemeenten die het bevoegd gezag hebben over de betreffende inrichting.

In de begroting 2017 wordt rekening gehouden met 2 fte voor de Briks-taken. Op basis van de thans al aan de FUMO opgedragen Briks-taken voor provinciale inrichtingen en ex-provinciale inrichtingen is 2 fte in de begroting opgenomen. Het bedrag dat met deze formatie gemoeid is bedraagt €243.620 Dit bedrag is onverdeeld in de begroting aan de batenzijde opgenomen. Dat wil zeggen dat deze kosten nog niet zijn verdisconteerd in de bijdragen van de deelnemers. Deze werkwijze wordt gevolgd omdat vooraf niet is vast te stellen voor welke deelnemer welke Briks-taken in enig jaar moeten worden uitgevoerd. Er wordt dus achteraf gefactureerd.

Voor een aantal gemeenten voert de FUMO daarnaast gemeentelijke Brikstaken uit als aanvullende taken. Een ontwikkeling die hierop van toepassing is, is de voorbereiding voor de invoering van een stelsel van private kwaliteitsborging. Een deel van de Brikstaken gaan dan mogelijk vanaf 2017/2018 over naar de private markt.

Kwaliteitscriteria

De FUMO heeft deelgenomen aan het Friese project Samen zijn wij kwaliteit. Dit heeft geresulteerd in het Frysk Peil F1, waarin de kwaliteitseisen zijn vastgelegd voor de basis- en thuishaken. Gemeenten en de provincie leggen dit, conform de landelijke afspraken hierover, vast in gemeentelijke en provinciale verordeningen of beleid. Voor taken die bij de FUMO worden ondergebracht moet de inhoud van deze verordeningen tussen de deelnemers zijn afgestemd. Uitgangspunt is dat de FUMO kan voldoen aan de kwaliteitscriteria 2.1 en dat, waar dat niet het geval is, door middel van samenwerking met de deelnemers en omliggende omgevingsdiensten een alternatief voorhanden is. In de vorm van bij- en nascholing investeert de FUMO in het op peil brengen en actueel houden van de vereiste deskundigheid en ervaring.

Het Rijk, IPO en VNG hebben overleg gevoerd naar aanleiding van het rapport van de commissie Wolfsen. In dit rapport is - op verzoek van de VNG - onderzoek gedaan naar de omgevingsdiensten

en de toekomst van het stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Conclusie van de commissie is dat Provincies het bevoegd gezag moeten worden voor alle bedrijven met een risico op zware ongevallen, de zogenaamde BRZO-bedrijven. Dit is per 1 januari 2016 geëffectueerd. Het wetsvoorstel VTH is vervolgens in gewijzigde vorm bij de Tweede Kamer ingediend. Eén van de voorstellen betreft het bij AMvB vastleggen van specialistische taken die alleen door een omgevingsdienst uitgevoerd mogen worden. Dit geldt al voor BRZO-taken en voor taken op het deskundigheidsgebied Externe Veiligheid.

Zwemwater

Het nieuwe Besluit hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden (Bhvbz), dat per 1 januari 2018 in werking zal treden, vraagt om een nieuwe manier van toezicht bij badinrichtingen. De regels zullen betrekking hebben op meer basistypen (o.a. zwembadvers en zwembaden bij vakantiehuizen). In 2017 zullen de voorbereidingen hiertoe worden opgepakt. Dit betekent onder meer extra toezicht van nieuwe inrichtingen.

Personeelskosten primair proces

In het definitieve "Bedrijfsplan FUMO" van 12 juni 2012 was de formatie, die nodig was om de basistaken en de geraamde plustaken uit te voeren, bepaald op 100,8 fte. In de begroting 2016 is deze formatie vastgesteld op 93,24 fte. In de ontwerpbegroting 2017 is deze formatie bepaald op 92,70 fte. Het verschil van 0,54 fte lager, wordt in onderstaande tabel, waarin de totale opbouw van de formatie per taakonderdeel is weergegeven, zichtbaar gemaakt.

Taak	2017 formatie in fte	2016 formatie in fte	Vershil
Basistaken gemeenten *	26,86	28,08	- 1,22
Basistaken provincie (inclusief top bedrijven)	21,45	21,14	+ 0,31
Basistaken provincie Toezicht Bodem + Vuurwerkbesluit	5,30	5,30	-
Plustaken gemeenten	11,43	11,43	-
Plustaken Provincie	22,72	22,72	-
Plustaken: Extra capaciteit i.v.m. Externe Veiligheid	2,95	2,57	+ 0,42
Structureel uitvoering BRIKS-taken (basistaken)	2,00	2,00	-
Totaal	92,70	93,24	-0,54

* De verlaging is met name het gevolg van de invoering van de vierde tranche van het Activiteitenbesluit, waarbij meer inrichtingen onder de categorie meldingsplichtig zijn gebracht.

Flexibele schil

Met ingang van 2016 wordt een deel van de formatie niet met vast personeel ingevuld, maar met krachten die op tijdelijke basis worden ingehuurd. Hierdoor kan beter worden ingespeeld op aanpassingen in de aard van de gevraagde werkzaamheden. De consequentie hiervan is dat met hogere kosten per fte gerekend moet worden. De gemiddelde loonkosten per fte in het primaire proces bedragen € 69.188. Op dit gemiddelde bedrag wordt een opslag van 40% berekend. Verwacht wordt dat hiermee de externe inhuur kan worden bekostigd. De lasten voor de 5,93 fte "flexibele schil" zijn hiermee € 574.399 (5,93 x € 69.188 x 1,40).

De totale personeelskosten voor het primaire proces zijn geraamd op € 6.577.842; dat is € 63.675 hoger geraamd dan in de vastgestelde begroting 2016.

De totale loonkosten voor het primaire proces (€ 6.577.842) worden verdeeld over de programma's basistaken en plustaken op basis van de voor de taken benodigde formatie. Deze verdeling is als volgt:

	Formatie	Aandeel loonkosten primaire formatie
Basistaken	55,60	3.945.286
Plustaken	37,10	2.632.556
Totaal	92,70	6.577.842

Programma Basistaken

De inrichtinggebonden basistaken zijn gebaseerd op de aantallen inrichtingen per categorie op de peildatum 1 januari 2016. De specificatie per deelnemer is als volgt:

Deelnemer	Aantal inrichtingen basispakket	Specificatie					Aantal Uren
		Categorie B	Categorie C	Categorie BRZO/IPPC	Provinciale B	Provinciale C	
Achtkarspelen	98	58	19	14	6	1	1.785
Ameland	15	10	3	0	1	1	270
Dantumadiel	46	21	19	1	2	3	946
Dongeradeel	70	50	16	3	1	0	775
Ferwerderadiel	67	38	19	8	1	1	1.107
Franekeradeel	217	169	23	13	3	9	3.030
De Fryske Marren	254	169	63	4	9	9	3.734
Harlingen	104	25	61	2	4	12	2.855
Heerenveen	114	59	42	6	4	3	1.947
Het Bildt	55	37	15	1	1	1	693
Kollumerland	31	10	16	3	1	1	665
Leeuwarden	160	94	47	1	4	14	3.098
Leeuwarderadeel	21	10	7	2	2	0	400
Littenseradiel	48	19	26	1	1	1	813
Menameradiel	70	53	15	1	0	1	719
Ooststellingwerf	138	77	41	14	4	2	2.299
Opsterland	93	52	27	5	6	3	1.686
Schiermonnikoog	9	5	3	0	1	0	143
Smallingerland	129	77	34	4	6	8	2.410
Sudwest Fryslân	258	184	49	12	4	9	3.627
Terschelling	19	10	7	0	0	2	390
Tytsjerksteradiel	75	38	20	5	6	6	1.777
Vlieland	6	3	2	0	0	1	155
Weststellingwerf	136	75	45	5	8	3	2.274
Provincie Fryslân	61	0	0	61	0	0	30.029
Totaal	2.294	1.343	619	166	75	91	67.628

Met betrekking tot de categorie BRZO/IPPC gaat het voor de gemeentelijke deelnemers uitsluitend om IPPC-inrichtingen.

Voor deelnemers op 1 februari 2016 geen opgave hadden gedaan van het aantal inrichtingen zijn de aantallen uit de vastgestelde begroting 2016 aangehouden.

Fryske norm

Op basis van de Fryske norm is vervolgens voor de verschillende werkterreinen: vergunningverlening, toezicht en handhaving, de omvang van het takenpakket berekend. De Fryske normen zijn in het bedrijfsplan 2012 als volgt vastgesteld:

Gemeentelijke kengetallen milieu-inrichtingen

Omschrijving	Formule
Vergunningverlening	
Type B	0,1 mutaties per jaar * aantal inrichtingen * 6 uur
Type C	0,2 mutaties per jaar * aantal inrichtingen * 38 uur
Type BRZO/IPPC	0,2 mutaties per jaar * aantal inrichtingen * 62 uur
Toeslag ruimtelijke complexiteit	
Type B	0,1 * aantal complexe inrichtingen (10%) * 6 uur * 0,5
Type C	0,2 * aantal complexe inrichtingen (10%) * 38 uur * 0,5
Type BRZO/IPPC	0,2 * aantal complexe inrichtingen (15%) * 62 uur * 0,5
Toezicht en handhaving	
Type B	0,2 controles per jaar * aantal inrichtingen * 10 uur
Type C	0,5 controles per jaar * aantal inrichtingen * 14 uur
Type BRZO/IPPC	1 controle per jaar * aantal inrichtingen * 24 uur
Hercontrole	
Type B	0,4 * aantal controles * 4 uur
Type C	0,4 * aantal controles * 4 uur
Type BRZO/IPPC	0,4 * aantal controles * 4 uur
Toeslag bezwaar en beroep	Totaal uren hercontrole * 0,1 uur
Voorlichting, programmering, etc.	Totaal aantal inrichtingen * 3 uur (max. 2 FTE voor de FUMO)
Klachtenafhandeling	Aantal klachten/meldingen (2,5% vd inrichtingen) * 8 uur
Toeslag Ketenproblematiek	Totaal uren T&H * 30% (max. 4 FTE voor de FUMO)

Provinciale kengetallen milieu-inrichtingen

Omschrijving	Formule
Vergunningverlening	
Type B	0,2 mutaties per jaar * aantal inrichtingen * 40 uur
Type C	0,4 mutaties per jaar * aantal inrichtingen * 105 uur
Type BRZO/IPPC	0,67 mutaties per jaar * aantal inrichtingen * 180 uur
Toeslag ruimtelijke complexiteit	
Type B	0,2 * aantal complexe inrichtingen (50%) * 40 uur * 0,5
Type C	0,4 * aantal complexe inrichtingen (50%) * 105 uur * 0,5
Type BRZO/IPPC	0,67 * aantal complexe inrichtingen (50%) * 180 uur * 0,5
Toeslag TOP-bedrijven	Aantal TOP-bedrijven * 1 FTE
Toezicht en handhaving	
Type B	2 controles per jaar * aantal inrichtingen * 16 uur
Type C	2 controles per jaar * aantal inrichtingen * 16 uur
Type BRZO/IPPC	3 controles per jaar * aantal inrichtingen * 15 uur
Hercontrole	
Type B	0,3 * aantal controles * 4 uur
Type C	0,3 * aantal controles * 4 uur
Type BRZO/IPPC	0,3 * aantal controles * 4 uur
Toeslag bezwaar en beroep	Totaal uren hercontrole * 0,2 uur
Voorlichting, programmering, etc.	Totaal aantal inrichtingen * 3 uur (max. 2 FTE voor de FUMO)
Klachtenafhandeling	Aantal klachten/meldingen (60%) * 5 uur
Toeslag Ketenproblematiek	Totaal uren T&H * 30% (max. 4 FTE voor de FUMO)
Toeslag TOP-bedrijven	Aantal TOP-bedrijven * 1 FTE

Vergunningverlening

Vergunningen en toestemmingen worden verleend aan inrichtingen, ontgrondingen en voor bodemsaneringen; verder vindt er toetsing plaats aan het Activiteitenbesluit. Bij het verlenen van vergunningen gaat het om oprichtings-, (bij nieuwvestiging), veranderings-, (bij partiële aanpassingen)

en revisievergunningen (bij een nieuwe vergunning, ter vervanging van eerdere vergunningen). Vergunningverlening vindt plaats op basis van actuele wet- en regelgeving en WABO-breed. De vergunningen worden, waar nodig, afgestemd met andere overheden, zoals het Wetterskip. De vergunningen worden periodiek doorgelicht op actualiteit en zo nodig aangepast. Wanneer veranderingen in wet- en regelgeving daartoe aanleiding geven, vindt aanpassing los van de periodieke doorlichting plaats. Bij inrichtingen waarop het Activiteitenbesluit op activiteiten van toepassing is, wordt de melding beoordeeld. Op basis van de beoordeling kan een aanvullende procedure worden gevolgd, bijvoorbeeld het opleggen van maatwerkvoorschriften.

De FUMO stelt zich tot doel dat de vergunningaanvragen binnen de wettelijke dan wel servicetermijnen worden afgehandeld en dat meldingen beoordeeld worden op juistheid en volledigheid.

Voor 2017 worden op basis van de kengetallen de volgende aantallen mutaties vergunningen en meldingen verwacht:

Inrichtingen	Mutaties op jaarbasis
B-inrichtingen	149
C-inrichtingen	160
IPPC/BRZO-inrichtingen	62
Totaal	371

Toezicht en Handhaving

Toezicht en handhaving zijn belangrijke instrumenten om ervoor te zorgen dat burgers en bedrijven de regels naleven die zijn gesteld. Onder toezicht wordt verstaan het verzamelen van informatie over het feit of een activiteit is toegestaan en/of wordt voldaan aan de van toepassing zijnde wet- en regelgeving (inclusief voorschriften in vergunningen e.d.). Bij handhaving wordt de handhavingsstrategie gevolgd en waar nodig wordt een sanctiemiddel (last onder dwangsom of bestuursdwang, Bsbm en bestuurlijke boete) toegepast om naleving te bewerkstelligen. De uniformiteit van handelen wordt bevorderd door het zoveel mogelijk deelnemers de Landelijke Handhavingsstrategie volgen.

De FUMO zet zich ervoor in om te komen tot een zodanige naleving van de wettelijke voorschriften dat gezondheid, veiligheid, leefbaarheid en duurzaamheid optimaal worden bevorderd. Op basis van de kengetallen en de aantallen inrichtingen per categorie zijn de onderstaande aantallen controles berekend. Hierbij moet worden opgemerkt dat in het conceptbedrijfsplan 2016- 2019 een groeiscenario voor het verhogen van de productiviteit is geschetst dat er vanuit gaat dat in 2017 90% van de norm van 1.400 productieve uren per fte per jaar wordt gerealiseerd.

	Uit te voeren controles	Uit te voeren hercontroles
B-inrichtingen	419	152
C-inrichtingen	492	178
IPPC/BRZO-inrichtingen	288	97
Totaal	1.199	427

BRZO-inspecties

Voor het Besluit risico's zware ongevallen (Brzo) voert de FUMO in noordelijk verband, in samenwerking met de Omgevingsdienst Groningen, wettelijke taken rond Brzo-bedrijven uit. De werkzaamheden omvatten het uitvoeren van inspecties en herinspecties, rapportage over inspecties, advisering over maatregelen, ondersteuning van de bevoegde gezagen, uitvoeren bevoegdheden bij

geconstateerde overtredingen, incident- en ongevalsonderzoek en beoordeling van veiligheidsrapportages. In noordelijk verband (Groningen, Fryslân en Drenthe) wordt een toezichtprogramma voor 2017 vastgesteld.

Juridische ondersteuning

Tot de juridische werkzaamheden genoemd onder de WABO behoren: het opstellen van beschikkingen, verweerschriften, pleitnota's, vertegenwoordiging in rechte in voorlopige voorziening, bezwaar- en beroepsprocedures.

BRIKS-taken

Waar de provincie op 30 oktober 2009 bevoegd gezag was of zou zijn geweest, moet deze taak Wabo-breed, dus inclusief BRIKS, bij de FUMO worden neergelegd. In 2017 voert de FUMO de BRIKS-taken uit voor zowel provinciale als ex-provinciale inrichtingen.

Niet inrichtinggebonden basistaken

De niet-inrichtinggebonden basistaken hebben betrekking op ketentoezicht, vuurwerk, toezicht wet bodembescherming en toezicht op sloop/asbest, mobiele puinbrekers en besluit bodemkwaliteit.

Ketentoezicht

De FUMO verzorgt het milieutoezicht bij bedrijfsmatige activiteiten (waaronder afvalmakelaardij) met betrekking tot gevaarlijke afvalstoffen, bedrijfsafvalstoffen en ingezamelde huishoudelijke afvalstoffen, asbest, vuurwerk, bouwstoffen, grond, baggerspecie, meststoffen, dierlijke vetten, radioactief schroot, destructiemateriaal, explosieven voor civiel gebruik of andere gevaarlijk stoffen, voor zover het die activiteiten betreft. Het gaat hierbij om het ketengerichte milieutoezicht.

Toezicht wet bodembescherming

Met betrekking tot de controle op de naleving van de Wet bodembescherming (Wbb) worden de volgende activiteiten uitgevoerd: afhandelen van illegale saneringen, afhandelen van calamiteiten, afhandelen van nieuwe gevallen van bodemverontreiniging (niet zijnde calamiteit), uitvoeren van inspecties bij reguliere bodemsaneringen, beschikken op evaluatieverslagen en nazorgplannen, beoordelen van monitoringsrapportages, termijnbewaking van het indienen van evaluatieverslagen en monitoringsrapportages en het adviseren van interne en externe partijen en nazorgtoezicht stortplaatsen.

Vergunningverlening en toezicht vuurwerk

Op grond van het Vuurwerkbesluit dient een vuurwerkbeziger, naast een landelijk geldende bezigersvergunning, voor elk evenement apart een toestemming te hebben. Afhankelijk van de hoeveelheid vuurwerk die wordt afgeschoten en de gevaarklasse van het vuurwerk (kaliber), kan worden volstaan met een melding of is een ontbrandingstoestemming noodzakelijk.

De vuurwerkevenementen worden ingevoerd in het vuurwerkregistratiesysteem van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu. Daarnaast verstuurd de FUMO digitale afschriften van de verleende ontbrandingstoestemmingen en afgehandelde meldingen via het meldsysteem naar de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT).

Tevens worden in het kader van de controle op naleving van het Vuurwerkbesluit controles uitgevoerd bij vuurwerkverkooppunten en evenementen waarbij professioneel vuurwerk wordt afgestoken. Verder wordt jaarlijks een Vuurwerkrapportage opgesteld.

Toezicht sloop/asbest en mobiele puinbrekers

Het toezicht op sloop/asbest en mobiele puinbrekers vindt plaats aan de hand van de actuele sloopvergunning, dan wel een melding. Bij de sloop wordt gekeken of het vrijkomende puin mobiel zal

worden gebroken en zo ja, hoeveel naar verwachting ter plaatse zal worden toegepast en binnen welk tijdsbestek.

Toezicht besluit bodemkwaliteit

Het doel van het besluit bodemkwaliteit is dat wordt voorkomen dat de bodem (grond en grondwater) en het oppervlaktewater verontreinigd worden door het gebruik van bouwstoffen, grond of baggerspecie. Het toezicht voorziet erin dat het toepassen van grond op een juiste wijze plaatsvindt.

Omvang takenpakket

In onderstaande tabel is opgenomen welke ureninzet nodig is op basis van de bedrijven die zijn ondergebracht bij de FUMO, de afgesproken kengetallen en separate afspraken over de niet inrichtinggebonden basistaken in de DVO's. De provincie heeft in 2016 de niet-inrichtingsgeboden basistaken volledig ingebracht. De gemeenten hebben als basistaak het ketentoezicht ondergebracht bij de FUMO. Een aantal gemeenten heeft niet-inrichtinggebonden basistaken als plustaak ingebracht. De vertaling van bovenstaande is weergegeven in de tabel.

Basistaken	Ureninzet
Inrichtinggebonden	67.628
Inrichtinggebonden BRIKS-taken	2.800
Niet-inrichtinggebonden	7.420
Totaal	77.848

Baten en lasten basistaken

De uitgaven van de basistaken bestaat uit rechtstreeks toegerekende formatie en een deel dat vanuit het programma bedrijfsvoering is toegerekend. Deze toerekening vindt plaats op basis van de verhouding van de formatie tussen basis- en plustaken.

Lasten	Begroting 2017	Begroting 2016
Loonkosten primaire formatie	3.945.286	3.948.742
Toegerekende kosten bedrijfsvoering	2.526.970	2.611.216
Totale lasten	6.472.256	6.559.958
Baten		
Gemeente Achtkarspelen	145.518	152.038
Gemeente Ameland	22.440	22.383
Gemeente Dantumadiel	78.710	78.509
Gemeente Dongeradeel	64.469	70.217
Gemeente Ferwerderadiel	92.073	96.110
Gemeente Franekeradeel	252.115	242.023
Gemeente de Fryske Marren	310.690	309.898
Gemeente Harlingen	237.494	238.317
Gemeente Heerenvveen	161.965	172.253
Gemeente Het Bildt	57.667	55.027
Gemeente Kollumerland	55.318	55.177
Gemeente Leeuwarden	257.782	285.360
Gemeente Leeuwarderadeel	33.247	36.710
Gemeente Littenseradiel	67.642	74.502
Gemeente Menameradiel	59.845	65.605
Gemeente Ooststellingwerf	190.310	178.757
Gemeente Opsterland	139.585	153.459
Gemeente Schiermonnikoog	11.887	11.857
Gemeente Smallingerland	200.884	199.973
Gemeente Súdwest-Fryslân	300.295	362.322
Gemeente Terschelling	32.469	36.301
Gemeente Tytsjerksteradiel	147.878	151.448
Gemeente Vlieland	12.924	12.895
Gemeente Weststellingwerf	188.288	194.970
Provincie Fryslân	3.115.297	3.072.357
Wetterskip Fryslân	0	0
Briks-taken (onverdeeld)	232.864	231.490
Totaal baten	6.472.256	6.559.958

Specifieke activiteiten in 2017 binnen het programma Basistaken:

- Opstellen uitvoeringsprogramma's (jaaroverzichten uit te voeren werkzaamheden).
- Implementatieplan vaststellen en uitvoeren om de organisatie tijdig gereed te maken voor de uitvoering van taken onder de Omgevingswet.

Programma Aanvullende taken

Aanvullende taken zijn alle taken die niet onder het basistakenpakket vallen en die door de deelnemers structureel bij de FUMO zijn ingebracht. De omvang van deze taken wordt tot nu toe uitgedrukt in inputtermen (uren, fte). Veelal ontbreekt een vertaling daarvan in termen van output (bijvoorbeeld het aantal adviezen, metingen en gevoerde procedures) omdat duidelijke kengetallen en normen hiervoor nog niet zijn ontwikkeld. De FUMO zal, in samenspraak met de deelnemers, de inputtermen omzetten naar concrete producten en diensten zoals beschreven in de producten- en dienstencatalogus van de FUMO. Dat proces heeft tijd nodig. In afwachting daarvan wordt thans volstaan met het volgende overzicht:

Overige WABO-taken

Voor een aantal deelnemers voert de FUMO de VTH-milieutaken van het gehele inrichtingenbestand uit. Voor enkele gemeenten verzorgt de FUMO de uitvoering van Wabo Briks-taken. De Briks-taken die vallen onder de basistaken zijn opgenomen in het onderdeel Basistaken.

Andere regelgeving

De FUMO geeft uitvoering aan provinciale taken die voortvloeien uit de volgende wetten:

Wet luchtvaart

Provinciale Staten zijn bevoegd om luchthavenregelingen en luchthavenbesluiten bij verordening vast te stellen voor locaties die structureel voor burgerluchtvaart worden gebruikt. In deze verordeningen wordt de gebruikruimte van en ruimtelijke beperkingen rond de luchthavens vastgesteld. Tevens stellen Provinciale Staten bij verordening een Commissie Regionaal Overleg (CRO) in voor locaties met een luchthavenbesluit. Gedeputeerde Staten zijn bevoegd om ontheffingen Tijdelijk en Uitzonderlijk gebruik (TUG) af te geven en toezicht te houden op de verleende ontheffingen en verordeningen. Verder zijn Gedeputeerde Staten bevoegd om van de CRO de voorzitter te benoemen en de werkplannen en begroting te beoordelen. Tot slot heeft de provincie een adviesrol met betrekking tot militaire luchtvaart. De gedeputeerde milieu is voorzitter van de Commissie Overleg en Voorlichting Milieu (COVM) van luchthaven Leeuwarden

Ontgrondingenwet

Voor de Ontgrondingenwet (Ow) worden taken uitgevoerd ten behoeve van het winnen van oppervlaktedelfstoffen ('zandwinputten') en overige ontgrondingsactiviteiten waarbij het maaiveld wordt verlaagd. Er wordt een bijdrage geleverd aan het ontgrondingenbeleid.

Waterwet/KWO

Toezicht en handhaving op grootschalige grondwateronttrekkingen (> 150.000 m³/jaar) ten behoeve van industrie en drinkwaterproductie.

Toezicht en handhaving bij open bodemenergiesystemen (koude-warmteopslag).

Wet bodembescherming (vergunningverlening)

De FUMO verleent namens GS beschikkingen "ernst en spoedeisendheid", saneringsplan of een combinatie hiervan, inclusief eventuele beheers- en/of tijdelijke beveiligingsmaatregelen. Er worden diverse soorten meldingen behandeld. Daarnaast voert de FUMO taken uit voor de aanpak van spoedlocaties conform het convenant c.q. Plan de Campagne van de provincie Fryslân in samenwerking met Programma Bebouwde Ruimte en Landelijk Gebied van de Provincie.

Wet hygiëne badinrichtingen en zwembadwater

Met betrekking tot de controle op de naleving van de WHVBZ voert de FUMO preventieve controles uit. Dit vindt steekproefsgewijs plaats voor de zwembaden en sauna's die een goed naleefgedrag

hebben. Sauna's en zwembaden met een slecht naleefgedrag worden periodiek bezocht. Bij open zwemwater wordt jaarlijks een veiligheidsonderzoek uitgevoerd en wordt meerdere keren bemonsterd. De FUMO zorgt voor de onderlinge afstemming en coördinatie en van 1 mei tot en met 30 september de zwemwatertelefoon en de piketdienst ten aanzien van zwemwater.

Groene wetgeving

Toezicht en handhaving op de Boswet, Flora en Faunawet, de Natuurbeschermingswet en verschillende provinciale verordeningen.

Dit omvat uiteenlopende werkzaamheden, zoals:

- Beoordelen van meldingen
- Verlenen van vergunningen/ontheffingen
- Zorgdragen voor integrale behandeling en advisering
- Houden van toezicht en waar nodig handhavend optreden
- Adviseren en ondersteunen van de gedeputeerde, GS en PS
- Vertegenwoordigen van de provincie in diverse overleggen

Door invoering van de Wet Natuurbescherming zullen alle flora- en faunataken van het Rijk overgaan naar de provincie. Deze taken worden door de FUMO uitgevoerd.

Specialistische taken

Het betreft hier afzonderlijk specialistisch advies en diensten aan op de volgende kennisgebieden:

- Geluid, licht, trillingen;
- Juridisch advies;
- Energie;
- Bodem;
- Lucht, geur;
- Afval;
- Water;
- MER;
- Mijnbouw.

De FUMO maakt gebruik van (geijkte) meetapparatuur en rekenmodellen. De juristen beschikken over een juridisch expertsysteem. De advisering wordt zo goed mogelijk afgestemd op de behoefte van de klant. Waar nodig worden verschillende deskundigen ingezet om tot een integraal advies te komen.

Externe Veiligheid

Externe veiligheid vormt een belangrijk aandachtsgebied bij de uitvoering van het omgevingsrecht. Externe veiligheid is een wettelijke taak voor alle bevoegde bestuursorganen. Het deskundigheidsgebied vraagt specifieke deskundigheid. Sinds een aantal jaren is deze deskundigheid in Fryslân ondergebracht bij het Bureau Externe Veiligheid Fryslân, eerst onderdeel van de Milieuadviesdienst en vanaf 1 januari 2014 bij de FUMO. De FUMO voldoet aan de kwaliteitscriteria op gebied van externe veiligheid en aan de maatlat externe veiligheid van het ministerie van Infrastructuur en Milieu.

Eind 2015 is het Fries Uitvoeringsprogramma Omgevingsveiligheid 2015 – 2018 (FUOV) vastgesteld. Het FUOV omvat een scala aan activiteiten. De uitvoering van een gedeelte van deze activiteiten is ondergebracht bij de FUMO. In samenwerking tussen de bevoegde gezagen, de Veiligheidsregio Fryslân en de FUMO krijgt dit gestalte.

De specialisten op gebied van externe veiligheid adviseren over ruimtelijke plannen, vergunningverlening, toezicht en handhaving. Deze wettelijke taak wordt gedurende de looptijd van het landelijk programma Impuls OmgevingsVeiligheid (IOV 2015 – 2018) gefinancierd vanuit de aan

Fryslân toegekende IOV-subsidie. Het IOV-programma eindigt eind 2018 en daarmee eindigt ook de landelijke subsidie. Overheden in Fryslân moeten er rekening mee houden dat zij met ingang van 2019 zelf verantwoordelijk zijn voor de financiering van alle taken op gebied van externe veiligheid.

In de begroting 2017 wordt voor EV uitgegaan van een totaalbedrag van € 351.000 (zie tabel). In de begroting 2016 werd nog uitgegaan van een bedrag van ruim € 311.000. Ook toen werd rekening gehouden met een rijksbijdrage van € 231.000. Gelet op de bezette formatie voor EV was in 2016 nog een aanvullende dekking nodig van € 80.000, die gevonden diende te worden door extra opdrachten. Met de thans in de begroting 2017 opgenomen bedragen is dat dekkingprobleem verdwenen en is de formatie voor de EV-taken in 2017 zelfs met ruim 500 uur gestegen.

2017		
DVO gemeenten	15.000	
DVO provincie	105.000	
Risicokaart		25.000
FUOV-taken		80.000
IOV-gelden	231.000	
	351.000	

Het deskundigheidsgebied externe veiligheid is in ontwikkeling. Voor het uitvoeren van diverse projecten wordt vanuit het ministerie een beroep gedaan op expertise uit het land. FUMO-medewerkers dragen met hun kennis en ervaring bij aan enkele van deze landelijke projecten. De inzet wordt op projectbasis gefinancierd.

Beleidsondersteuning en uitvoering

Het betreft hier werkzaamheden die zowel continu of als afzonderlijke opdracht worden uitgevoerd.

- Administratieve ondersteuning
- BRZO-coördinatie
- Shared Service Bodem (via de DVO's, dan wel via incidentele opdrachten)
- Deelname in landelijke/regionale gremia
- Beleidsondersteuning/beleidsadvisering
- Opstellen programma's/verslagen
- Faciliteren overlegvormen

Omvang takenpakket programma Aanvullende taken

Conform het besluit van het algemeen bestuur op 29 juni 2015 zijn de gedifferentieerde tarieven voor de aanvullende taken op basis van de lasten in de begroting 2017 berekend. Deze tarieven zijn als volgt:

Omschrijving	Uitvoering	Tarief
Tariefgroep 1	Schaal 6-7	€ 58,00
Tariefgroep 2	Schaal 8-9	€ 72,00
Tariefgroep 3	Schaal 10	€ 85,50
Tariefgroep 4	Schaal 11	€ 99,50

De tariefgroepen zijn vervolgens gelabeld aan de producten in de producten en dienstencatalogus, voor zover het aanvullende taken betreft. Op basis van de opgave van de uren voor aanvullende taken door de deelnemers zijn deze uren gekoppeld aan de betreffende producten in de producten- en dienstencatalogus. De inbreng van aanvullende taken door gemeenten varieert sterk: van 20 tot 4.800

uur per jaar. De inbreng van aanvullende uren van de provincie is met circa 32.000 uur substantieel. Van de 26 deelnemers brengen vier gemeenten geen plustaken in. In totaal gaat het, inclusief de provincie, om bijna 52.000 uren voor aanvullende taken. Deze zijn als volgt verdeeld:

Deelnemer	Plusuren	Tariefgr 1 58,00	Tariefgr 2 72,00	Tariefgr 3 85,50	Tariefgr 4 99,50
Achtkarspelen	300			300	
Ameland	179			179	
Dantumadiel	459			109	350
Dongeradeel	759		150	539	70
Ferwerderadiel	1.331	365	408	229	329
Franekeradeel	1.319	20	1.110	189	
De Fryske Marren	738			738	
Harlingen	2.034	136	839	986	73
Heerenveen	712			712	
Het Bildt	19			19	
Kollumerland	101			55	46
Leeuwarden	980			980	
Leeuwarderadeel	934	16	201	329	388
Littenseradiel	109			59	50
Menameradiel	271			271	
Ooststellingwerf	0				
Opsterland	0				
Schiermonnikoog	122		122		
Smallerland	524			524	
Sudwest Fryslân	0				
Terschelling	4.176		3.991	103	82
Tytsjerksteradiel	535			535	
Vlieland	409	25	175	82	127
Weststellingwerf	0				
Provincie Fryslân	31.804	4.200	6.562	12.686	8.356
Externe veiligheid	4.130			4.130	
Totaal	51.944	4.762	13.558	23.753	9.871

Incidentele taken

Naast de plustaken, die in het DVO zijn vastgelegd, voert de FUMO ook taken uit met een incidenteel karakter. De praktijk leert dat deelnemers of andere overheden behoefte hebben aan kortdurende ondersteuning/advisering door de FUMO. De totstandkoming van deze opdrachten verloopt via een offertetraject.

Op verzoek van deelnemers of vanuit de FUMO wordt een productaanbod gedaan aan één of meer deelnemers. Voorbeelden hiervan zijn SWUNG (Samen Werken aan de Uitvoering van Nieuw

Geluidbeleid), Subsidie Geluidsanering Verkeerslawaaï of Energiek toezicht. Daarbij kan gebruik gemaakt worden van (rijks)subsidiegelden.

Uitvoering kan ook plaatsvinden voor externe partijen, zoals andere omgevingsdiensten, rijksoverheid, andere provincies en gemeenten buiten de provincie Friesland. Het kan daarbij gaan om taken met een sterk uiteenlopend karakter, die in principe aansluiten bij de werkzaamheden die regulier door de FUMO worden verricht. Voorbeelden, die daarbij genoemd kunnen worden zijn:

- Projectleiding;
- Projecten, bijv. energie, aanleg wegen;
- Inzet BOA's;
- BRZO-inspecties voor andere RUD's;
- Tijdelijke capaciteit voor bij de deelnemer achtergebleven (milieu)taken;
- Juridische ondersteuning (buiten het DVO).

Over de voor de uitvoering van de incidentele taken noodzakelijke uren en de daarbij behorende vergoeding worden vooraf afspraken gemaakt. Ook worden afspraken gemaakt over de wijze waarop over de voortgang (tussentijds) wordt gerapporteerd.

Voor de uitvoering van incidentele taken wordt geen vaste formatie aangenomen. Deze taken zijn daarom ook niet meegenomen in de begroting.

Baten en lasten aanvullende taken

De uitgaven van de aanvullende taken bestaat uit rechtstreeks toegerekende formatie en een deel dat vanuit het programma bedrijfsvoering is toegerekend. Deze toerekening vindt plaats op basis van de verhouding van de formatie tussen basis- en plustaken.

Lasten	Begroting 2017	Begroting 2016
Loonkosten primaire formatie	2.632.556	2.565.425
Toegerekende kosten bedrijfsvoering	1.686.161	1.696.459
Totale lasten	4.318.717	4.261.884
Baten		
Gemeente Achtkarspelen	24.913	24.364
Gemeente Ameland	15.150	15.005
Gemeente Dantumadiel	43.754	43.398
Gemeente Dongeradeel	63.530	62.989
Gemeente Ferwerderadiel	102.404	101.588
Gemeente Franekeradeel	95.989	94.992
Gemeente de Fryske Marren	61.558	60.415
Gemeente Harlingen	158.685	157.234
Gemeente Heerenveen	60.073	59.233
Gemeente Het Bildt	1.339	1.204
Gemeente Kollumerland	9.005	8.826
Gemeente Leeuwarden	82.512	81.168
Gemeente Leeuwarderadeel	81.971	81.510
Gemeente Littenseradiel	9.684	9.418
Gemeente Menameradiel	22.874	22.545
Gemeente Opsterland	0	0
Gemeente Ooststellingwerf	0	0
Gemeente Schiermonnikoog	8.725	8.659
Gemeente Smallingerland	43.808	43.046

Gemeente Súdwest-Fryslân	0	0
Gemeente Terschelling	349.258	347.686
Gemeente Tytsjerksteradiel	45.009	44.343
Gemeente Vlieland	33.591	33.408
Gemeente Weststellingwerf	0	0
Provincie Fryslân	2.616.690	2.594.871
Wetterskip Fryslân	46.753	69.893
Externe Veiligheid	341.443	296.089
Totaal inkomsten	4.318.717	4.261.884

Specifieke activiteiten in 2017 binnen het programma Aanvullende taken:

- Opstellen uitvoeringsprogramma's (jaaroverzichten uit te voeren werkzaamheden).
- Implementatieplan vaststellen en uitvoeren om de organisatie tijdig gereed te maken voor de uitvoering van taken onder de Omgevingswet.
- Actualisering van de producten- en dienstencatalogus.

Geconsolideerde begroting 2017

Hieronder worden de totale kosten van de drie programma's geconsolideerd in beeld gebracht.

		Begroting 2016	Ontwerpbegroting 2017	Vershil 2016 - 2017
Personeelskosten primair proces				
Personeelskosten vast in dienst personeel: 86,77 fte		€ 6.057.910	€ 6.003.443	€ 54.467
Personeelskosten flexibele schil: 5,93 fte		€ 456.257	€ 574.399	€ 118.142-
Personeelskosten primair proces totaal		€ 6.514.167	€ 6.577.842	€ 63.675-
Bedrijfsvoering				
inclusief management	Salarissen en sociale lasten	€ 1.116.440	€ 1.235.654	€ 119.214-
	Dienstverleningsovereenkomst provincie	€ 953.147	€ 971.257	€ 18.110-
	Detachering Wetterskip	€ 56.000	€ 28.000	€ 28.000
			€ -	€ -
Totaal		€ 8.639.754	€ 8.812.752	€ 172.998-
Overige personeelslasten				
	Vorming en opleiding	€ 152.612	€ 156.270	€ 3.658-
	Secundaire arbeidsvoorwaarden	€ 76.306	€ 50.785	€ 25.521
	Inhuur vervangend personeel	€ 228.918	€ 234.405	€ 5.487-
	Reiskosten woon-werk	€ 110.000	€ 125.999	€ 15.999-
	Reis- en verblijfskosten	€ 6.500	€ 6.500	€ -
	Budget OR	€ 5.000	€ 5.000	€ -
	Productieverlies OR	€ 81.762	€ 81.762	€ -
	Dienstkleding/beschermingsmiddelen	€ 7.000	€ 7.000	€ -
	Consignatieregeling piket	€ 20.000	€ 20.000	€ -
Totaal overige personeelslasten		€ 688.098	€ 687.720	€ 378
Kapitaallasten				
	Meetapparatuur	€ 38.500	€ 25.000	€ 13.500
	Aanpassingen kantoor Grou	€ 23.590	€ 23.161	€ 429
	Inrichting kantoor Grou	€ -	€ -	€ -
Totaal kapitaallasten		€ 62.090	€ 48.161	€ 13.929
Wagenpark				
		€ 140.000	€ 115.000	€ 25.000
Huisvestingskosten				
	Huur	€ 331.500	€ 337.799	€ 6.298-
	Energie en sevicekosten	€ 55.000	€ 45.000	€ 10.000
	Schoonmaakkosten	€ 49.000	€ 49.931	€ 931-
	Overige huisvestingskosten	€ 205.000	€ 193.610	€ 11.390
Totaal huisvestingskosten		€ 640.500	€ 626.340	€ 14.161
Administratiekosten				
	Accountantskosten	€ 25.000	€ 25.000	€ -
	Bureaunkosten	€ 15.000	€ 10.000	€ 5.000
Totaal Administratiekosten		€ 40.000	€ 35.000	€ 5.000
Onderhoudskosten ICT				
	Licenties VTH systeem	€ 339.300	€ 239.300	€ 100.000
	Overige licenties	€ 105.100	€ 81.700	€ 23.400
Totaal Onderhoudskosten ICT		€ 444.400	€ 321.000	€ 123.400
Overige kosten				
	Abonnementen	€ 42.000	€ 45.000	€ 3.000-
	Telefoonkosten	€ 5.000	€ 5.000	€ -
	Verzekeringen	€ 15.000	€ 15.000	€ -
	Drukwerk	€ 7.500	€ 7.500	€ -
	Representatiekosten	€ 7.500	€ 7.500	€ -
Totaal overige kosten		€ 77.000	€ 80.000	€ 3.000-
Onvoorzien				
		€ 90.000	€ 65.000	€ 25.000
Structurele kosten FUMO				
		€ 10.821.842	€ 10.790.973	€ 30.869
Opslag vanwege implementatiekosten				
Implementatiekosten	ICT	€ 303.678	€ 297.948	€ 5.730
	Implementatiekosten	€ 204.938	€ 201.142	€ 3.796
Totaal implementatiekosten		€ 508.616	€ 499.090	€ 9.526
Totaal-generaal		€ 11.330.458	€ 11.290.063	€ 40.395

Geconsolideerde bijdrage per deelnemer

In het volgende overzicht worden de totale begrote lasten van € 11.290.063 verdeeld naar de bijdragen per deelnemer, gespecificeerd naar de bijdrage per programmaonderdeel. Ter vergelijking is de bijdrage in de begroting 2016 opgenomen. Uit het overzicht blijkt dat de procentuele afwijking per deelnemer sterk varieert. Hiervoor zijn enkele verklaringen te geven:

- Daling of stijging van het aantal inrichtingen per deelnemer.
- Extra inbrengen van plustaken per deelnemer.
- De bijdrage van het Wetterskip is, als gevolg van specifieke afspraken, gefixeerd. De bijdrage is met ingang van 2017 verlaagd in samenhang met een verlaging van de te betalen detacheringsvergoeding voor de medewerkers van het Wetterskip.

Deelnemer	Programma Basistaken	Programma Plustaken	Programma bedrijfsvoering Implementatiekosten	Totale bijdrage 2017	Totale bijdrage 2016	verschil	%
Achtkarspelen	148.518	24.913	8.018	181.450	184.709	-3.259	-1,76%
Ameland	22.440	15.150	1.724	39.314	39.134	180	0,46%
Dantumadiel	78.710	43.754	5.403	127.867	127.382	485	0,38%
Dongeradeel	64.469	63.530	5.899	133.897	139.460	-5.563	-3,99%
Ferwerderadiel	92.073	102.404	9.374	203.851	207.397	-3.546	-1,71%
Franekeradeel	252.115	95.989	16.725	364.829	353.517	11.312	3,20%
De Fryske Marren	310.690	61.558	17.199	389.447	387.738	1.709	0,44%
Harlingen	237.494	158.685	18.799	414.978	414.666	312	0,08%
Heerenveen	161.965	60.073	10.224	232.262	242.348	-10.086	-4,16%
Het Bildt	57.667	1.339	2.739	61.744	58.889	2.855	4,85%
Kollumerland	55.318	9.005	2.945	67.268	66.987	281	0,42%
Leeuwarden	257.782	82.512	15.684	355.977	383.744	-27.766	-7,24%
Leeuwarderadeel	33.247	81.971	5.128	120.346	123.583	-3.237	-2,62%
Littenseradiel	67.642	9.684	3.546	80.872	87.843	-6.971	-7,94%
Menameradiel	59.845	22.874	3.808	86.527	92.286	-5.759	-6,24%
Ooststellingwerf	190.310	0	8.840	199.151	187.213	11.937	6,38%
Opsterland	139.585	0	6.484	146.069	160.718	-14.650	-9,12%
Schiermonnikoog	11.887	8.725	1.019	21.631	21.548	83	0,39%
Smallingerland	200.484	43.808	11.282	255.573	254.449	1.124	0,44%
Sudwest Fryslân	300.295	0	13.949	314.244	379.461	-65.217	-17,19%
Terschelling	32.469	349.258	17.560	399.286	401.962	-2.675	-0,67%
Tytsjerksteradiel	147.878	45.009	8.893	201.780	204.988	-3.208	-1,57%
Vlieland	12.924	33.591	2.168	48.683	48.500	183	0,38%
Weststellingwerf	188.288	0	8.746	197.035	204.193	-7.158	-3,51%
Provincie	3.115.297	2.616.690	266.296	5.998.283	5.935.349	62.935	1,06%
Wetterskip		46.753		46.753	69.893	-23.140	-33,11%
Externe Veiligheid		341.443	15.882	357.325	310.115	47.210	15,22%
Briktaken	232.864		10.756	243.620	242.388	1.232	0,51%
Totaal	6.472.256	4.318.717	499.090	11.290.063	11.330.460	-40.397	-0,36%

Meerjarenbegroting 2017 - 2020

Op basis van de begrote bedragen over 2017 is per post bepaald welke doorwerking dit dient te hebben voor de genoemde periode. In deze meerjarenbegroting is uitgegaan van het in de begroting 2017 opgenomen takenpakket en bijbehorende formatie op basis van de bestaande normen. Het is waarschijnlijk dat zowel het takenpakket als de gehanteerde normen vanaf 2017 en later zullen wijzigen als gevolg van wetswijzigingen (invoering AMvB) en de evaluatie van de Fryske normen. Hiermee is vooralsnog geen rekening gehouden in deze meerjarenbegroting omdat de omvang en de effecten nog niet goed kwantificeerbaar zijn.

Voor de belangrijkste kostenpost, de loonkosten, is voor 2018 rekening gehouden met een stijging van 2%. Dit komt overeen met het percentage van het CPB in de septembercirculaire 2015 voor de sector overheid. Voor 2019 en 2020 is uitgegaan van een groei van de loonkosten van 1% per jaar.

Voor de kosten van inbesteding van taken bij de provincie, de huisvestingskosten, overige personeelskosten en administratiekosten is uitgegaan van 1% stijging per jaar. In de inbestedingscontracten met de provincie en de gemeente Leeuwarden zijn bepalingen opgenomen omtrent indexering van de kosten. Voor de overige personeelskosten en administratiekosten wordt rekening gehouden met een stijging van 1%. De overige kosten en de post onvoorzien zijn gelijk gehouden omdat deze kosten deels een incidenteel karakter hebben.

De bijdrage in de implementatiekosten vertoont een dalende tendens als gevolg van lagere rentelasten. Vanaf 2019 is het onderdeel ICT volledig afgelost, zodat de bijdrage van 2019 substantieel daalt.

De kapitaallasten zijn gelijk gehouden omdat vooralsnog geen (substantiële) investeringen worden verwacht. Dit is dan ook de reden dat er geen aparte meerjaren-investeringsbegroting wordt opgenomen.

Begroting FUMO	2017	2018	2019	2020
Personeel primair proces personeelskosten	6.577.842	6.709.398	6.776.492	6.844.257
Personeelskosten bedrijfsvoering incl. management	1.235.654	1.260.368	1.272.971	1.285.701
Inbesteding provincie	971.257	980.970	990.779	1.000.687
Detachering Wetterskip	28.000	28.000	28.000	28.000
Overige personeelskosten	662.720	669.348	676.041	682.801
Implementatiekosten	499.090	489.566	193.552	0
Kapitaallasten	48.161	48.161	48.161	48.161
Wagenpark	115.000	115.000	115.000	115.000
Huisvestingskosten	626.340	632.603	638.929	645.319
Administratiekosten	35.000	35.350	35.704	36.061
ICT-kosten	321.000	321.000	321.000	321.000
Overige kosten	80.000	80.000	80.000	80.000
Onvoorzien	90.000	90.000	90.000	90.000
Totaal	11.290.064	11.459.763	11.266.630	11.176.987
Percentage kosten t.o.v. het vorig jaar	100,0%	101,5%	98,3%	99,2%
Integraal uurtarief	86,63	87,94	86,45	85,76
Opslag implementatiekosten	3,85	3,77	1,49	0,00
Structureel uurtarief	82,78	84,17	84,96	85,76

Paragrafen

Paragraaf bedrijfsvoering

Zie programma bedrijfsvoering.

Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

In de paragraaf weerstandsvermogen wordt beschreven in welke mate de weerstandscapaciteit toereikend is om eventuele risico's op te vangen.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden om niet begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, op te kunnen vangen. Hiervoor is de algemene reserve en de post onvoorzien beschikbaar. Als blijkt dat deze capaciteit niet voldoende is om de gekwantificeerde risico's die zich kunnen voordoen te dekken dan is de FUMO aangewezen op een extra bijdrage van de deelnemers.

Bepalingen in de Gemeenschappelijke Regeling FUMO

In artikel 29 van de GR FUMO zijn bepalingen opgenomen over de vorming van een weerstandsvermogen. Een batig rekeningsaldo wordt toegevoegd aan het weerstandsvermogen, dat ten hoogste 10% van de jaaromzet bedraagt. Voor zover het batig saldo van enig jaar leidt tot een weerstandsvermogen van meer dan 10% van de jaaromzet, wordt het meerdere uitgekeerd naar rato van de bijdragen van de deelnemers. Een nadelig rekeningsaldo in enig jaar wordt ten laste gebracht van de deelnemers naar rato van hun bijdragen voor zover het niet geheel of gedeeltelijk ten laste van het weerstandsvermogen kan worden gebracht. Het maximale weerstandsvermogen op basis van deze begroting bedraagt circa € 1,1 miljoen.

Het positieve resultaat over 2014 van € 1,2 miljoen is echter niet in de reserve gestort maar gebruikt voor versnelde aflossing van de vooruitbetaalde implementatiekosten. Om deze reden is er nog geen sprake van weerstandscapaciteit bij de FUMO.

Risico Analyse

Reactie van ministerie Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)

Het Ministerie van BZK heeft het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst op 18 december 2015 een brief gestuurd over de begroting 2016. In deze brief staat het volgende:

"Uit uw begroting is niet af te leiden of een weerstandscapaciteit van 10%, zoals besloten in de GR, toereikend is om de risico's op te kunnen vangen. Daartoe is het noodzakelijk om in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing de risico's goed te inventariseren en de omvang en de kans dat ze zich zullen voordoen te bepalen. Ook voor de deelnemers, die garant staan voor de risico's, is het daarom van belang om de omvang van de risico's te weten zodat deze in de eigen paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing kunnen worden opgenomen."

De volgende risico's die, als deze zich voordoen, kunnen leiden tot financiële gevolgen worden onderkend door de FUMO:

	Omschrijving risico	Beheersingsmaatregel	Risico	Bedrag
1	In de begroting wordt rekening gehouden met een productiviteit van 1.400 uren per fte per jaar. Op grond van de ervaringen in de afgelopen 2 jaar is het aannemelijk dat dit niet ten volle gerealiseerd gaat worden. Dit betekent	In het uitvoeringsprogramma voor 2016 zijn de volgende maatregelen genomen om beter te sturen op productiviteit: Intensivering van interne rapportages over	Het kan noodzakelijk zijn in beperkte mate extra formatie aan te trekken om het	€ 200.000

	dat een deel van de geplande taken niet kan worden uitgevoerd. In het conceptbedrijfsplan wordt voor 2017 uitgegaan van een productiviteitsnorm van 90%.	productiviteit, zodat sneller bijsturing kan plaatsvinden; • Specifieke aandacht voor evenwichtige spreiding van productie over deelnemers; • Afbouw interne scheefheid personeelsbestand (teveel personeel op bepaalde functies en te weinig op andere) door intensief mobiliteitsbeleid; • Verhogen van effectiviteit door verder te standaardiseren en uniformeren van werkprocessen; • Verhogen van de efficiency door de invoering van een meer adequaat ingericht nieuw VTH-systeem; • Invoeren van digitale handhaving; • Afbouw omvang implementatietrajecten die productiviteit verminderen; Daarnaast zal het risicogericht handhaven worden ingevoerd, waarmee een effectievere handhaving wordt beoogd. Voorts zal een evaluatie van de Fryske Norm plaatsvinden. De productiviteit, gemeten in aantallen (controles, vergunningen etc.) is namelijk, naast het aantal productieve uren, ook afhankelijk van de daadwerkelijke tijdsbesteding per soort product in relatie tot de in het bedrijfsplan en begroting opgenomen Fryske Norm.	verlies aan productiviteit deels te compenseren. Uitgegaan wordt van maximaal 2 fte boven de flexibele schil.	
2	In de urenberekening wordt uitgegaan van een ziekteverzuim van 5%. Indien er sprake is van een hoger percentage, dan zal dit leiden tot extra kosten omdat dan externe capaciteit moet worden ingehuurd welke niet is begroot.	Maandelijks worden verzuimcijfers besproken in het DT en met afdelingshoofden. Met medewerkers met een hoog frequentie aan verzuim vinden gesprekken plaats.	Maximaal 2 % boven de norm van 5%. 1% is circa € 100.000	€ 200.000
3	De door FUMO te verrichten werkzaamheden kunnen van jaar tot	• Via kwartaalrapportages worden deelnemers	Maximaal 1 fte boven de	€ 100.000

	jaar verschillen naar omvang en aard, als gevolg van wisselingen in aantallen inrichtingen in het basistakenpakket en wisselingen in het pakket aanvullende taken. Daarnaast treden ook pieken in de taakuitoefening op. Daardoor ontstaat het risico dat de vaste formatie daar niet goed bij aansluit. In de huidige formatie is daarnaast nog sprake van enige scheefheid tussen afdelingen in de noodzakelijke en aanwezige capaciteit.	geïnformeerd over de urenbesteding conform DVO. De accountmanager bespreekt deze rapportages met de deelnemers om zo nodig bij te sturen. • Maandelijks worden formatieoverzichten geactualiseerd om de scheefheid te monitoren. • Door extra opdrachten in combinatie met de flexibele schil wordt het risico op leegloop verminderd.	flexibele schil	
4	Aansprakelijkheidsstelling door derden als gevolg van fouten in de uitvoering van de taken waardoor schade wordt veroorzaakt bij derden.	• Voor dit risico is een aansprakelijkheidsverzekering afgesloten. • Door juiste toepassing van procedures worden fouten zoveel mogelijk voorkomen.	Risico is beperkt (eigen risico)	€ 5.000
5	Vermindering van inbreng van basistaken door de deelnemers of uittreden van deelnemers waardoor de kwaliteit en efficiency van de taakuitvoering door de FUMO onder druk komt te staan.	Dit risico wordt deels ondervangen door af te sluiten dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) en door bepalingen in de Gemeenschappelijke Regeling.	Er is niet zozeer sprake van een direct financieel risico	-
6	Externe ontwikkelingen, zoals gewijzigde wetgeving en verscherpte kwaliteitscriteria waardoor de FUMO gedwongen wordt tot uitgaven om deze wijzigingen tijdig te kunnen implementeren.	In de begroting is rekening gehouden met 2% van de loonsom voor vorming en opleidingen.	Maximaal extra nodig: 1% van de loonsom	€ 80.000
7	De aanbesteding van een nieuw zaakstelsel voor VTH-activiteiten is een complexe aangelegenheid waarbij het risico bestaat dat dit project in tijd en geld leidt tot overschrijdingen.	Projectmanagement van het project LIS.	Risico van dubbele licentiekosten indien project niet tijdig gereed is. Per maand € 25.000. Maximaal risico 3 maanden.	€ 75.000
8	Vanaf 1 januari 2016 vallen overheidsinstellingen onder de vennootschapsbelasting. In deze begroting is geen rekening gehouden met deze nieuwe regelgeving. Indien nodig zal de administratie van de FUMO	Samen met de omgevingsdienst Groningen en Deloitte is een impactscan gemaakt. De gevolgen lijken voornamelijk mee te vallen.	Belastingplichtige omzet maximaal € 500.000	€ 125.000

worden aangepast aan deze nieuwe regelgeving.			
		Totaal	€ 785.000

De totale financiële risico's zijn ingeschat op € 785.000. Het huidige weerstandsvermogen van de FUMO is nihil, vanwege het feit dat het eerste batige saldo over 2014 van plm. € 1,2 miljoen volledig is aangewend ter verlaging van de implementatielasten.

Overigens is de kans dat alle risico's zich tegelijk voortdoen uiterst klein.

Paragraaf financiering

De FUMO is als Gemeenschappelijke Regeling op basis van de Wet FIDO verplicht om in de begroting en de jaarrekening een paragraaf financiering op te nemen. Daarin worden ontwikkelingen opgenomen over de kasgeldlimiet, de rente-risiconorm, de verwachte af- of toename van geldleningen of uitzettingen en het beleid ten aanzien van treasury.

De FUMO wordt in eerste instantie gefinancierd doordat de bijdrage van deelnemers per kwartaal vooruit wordt betaald. Voor eventuele investeringen was/is het de bedoeling om leningen aan te trekken. Tot op heden is dit nog niet nodig gebleken. De kasgeldlimiet betreft het bedrag dat de FUMO kortlopend mag financieren voor het doen van investeringen. Volgens de Uitvoeringsregeling van de Wet Fido is dit een percentage van 8,2% van de begroting. Dit komt overeen met circa € 925.000. Deze ruimte is tot nog toe niet gebruikt.

In het treasurystatuut is aangegeven op welke wijze wordt omgegaan met het aantrekken en uitzetten van geldmiddelen. Dit beleid houdt o.a. in dat geldleningen alleen worden aangegaan voor de taken van de FUMO en voor zover er geen andere financieringsbronnen (bijvoorbeeld reserves) aanwezig zijn. Bij het uitzetten van (eventuele) overtollige middelen gelden strikte voorwaarden, waarbij het gebruik van derivaten niet is toegestaan. Overigens is de mogelijkheid hiertoe al flink beperkt doordat ook de FUMO verplicht valt onder het schatkistbankieren. Voor de FUMO betekent dit dat alle overtollige middelen boven € 250.000 verplicht moeten worden afgedragen aan de schatkist.

Paragraaf verbonden partijen

Niet van toepassing.